

Helsingin yliopiston kirjasto
Suomen kansalliskirjasto

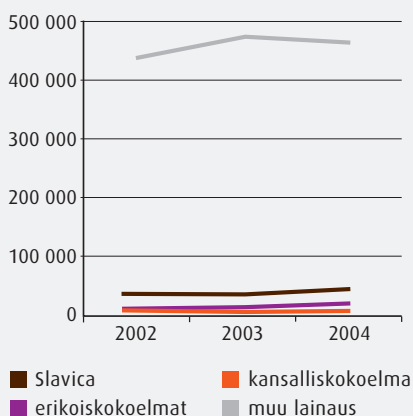
Vuosikertomus 2004

3	Painopisteet vuonna 2004
5	Tyngdpunkter år 2004
7	Ylikirjastonhoitajan vuosikatsaus
	Kansallisten palvelujen rakentamisen kausi
9	Överbibliotekariens årsrapport
	Eran för skapandet av de nationella tjänsterna
11	Kansalliskirjasto on tutkimuskirjasto
11	Painopiste humanistisissa ja yhteiskuntatieteellisissä tutkijapalveluissa
14	Yhteistyö kirjastojen kanssa
15	Slaavilaiselle kirjastolle kiitosta
15	Kansallinen äänitearkisto käyttäjien hyödyksi
17	Kirjastossa vaalitaan kansallista kulttuuriperintöä
17	Vapaakappale- ja kansallisbibliografiatyötä tehdään tiedontarvitsijoille
17	Sanasto- ja luettelointityö
19	Kirjojen tunnisteet suunnitellaan kansainvälisen yhteistyön avulla
20	Menetelmiä kokoelmien säilyttämiseksi kehitetään jatkuvasti
20	Säilytyspolitiikka välineenä
20	Kuntokartoituksen tulos
21	Digitointiyhteistyö arkistojen, kirjastojen ja museoiden kanssa
22	Uraauurtavaa sanomalehtien digitointia
23	Kansallisen kirjastoverkon koordinointi
23	Toimivat yhteistyö- ja kumppanuussuhteet
24	Digitaalinen kirjasto
24	Digitaalinen kirjasto = kirjastojärjestelmä, Nelli ja Doria
24	Kirjastojärjestelmä
25	Tietokannat
25	Nelli – kirjastojen tieto yhdestä paikasta
26	Dokumenttiarkisto Doria
26	E-thesis ja Elektra
27	FinELib – Kansallinen elektroninen kirjasto
27	Elektronisen aineiston infrastruktuurin kehittäminen
28	Hankinnat lisääntyivät humanistisissa ja yleisten kirjastojen aineistoissa
28	Tutkimustoiminta edistää kirjastoon ja julkaisuperintöön liittyvää tutkimusta
29	Kulttuuritoiminta ja viestintä lisäsivät kirjaston näkyvyyttä
29	Näyttelyt ja tapahtumat huippusuosittuja
29	Palvelu- ja mediaviestintää tehostettiin
33	Organisaatio ja hallinnon kehittäminen
33	Organisaatio
34	Henkilöstö
35	Talous
36	Kulttuuriperintörahasa ja varainhankinta
37	Liitteet

Painopisteet vuonna 2004

Kirjaston kehittämistoiminta ja toimialan laajentamiseen liittyvät muutokset edistävät olennaisesti suomalaista tietoyhteiskuntaa luomalla yhtenäistä ja yhteistä teknistä ja sisällöllistä infrastruktuuria.

Lainauksen jakauma

Kirjasto on

KIRJASTOVERKOLLE

- jatkanut toimialan laajentamiseen liittyvää valmistelua opetusministeriön työryhmässä erityisesti kirjastoverkolle tarjottavien palvelujen ja niiden kustannusten määrittelemiseksi yhteistyössä sektorien kanssa, tulosohjauksen kehittämiseksi sekä säädösmuutosten valmistelemiseksi. Kirjastosektorit ovat osana valmistelua asettaneet tärkeysjärjestykseen kansalliskirjaston peruspalveluja. Kirjasto on käynnistänyt myös sisäisen valmistautumisen muutoksiin. Vuonna 2005 määritellään tulosohjauksen muutokset käytänteissä.
- edistänyt kirjaston roolin ja palvelujen määrittelemistä Helsingin yliopiston osana yliopiston ja kirjaston välisessä työryhmässä. Kirjaston laajat kokoelmat muodostavat merkittävän osan yliopiston tutkijoiden tarvitsemasta aineistosta. Kirjasto on tuottanut tutkimustietoa kokoelmapolitiikan kehittämiseksi edelleen.
- ottanut käyttöön kaikki digitaalisen kirjaston palvelut eli triangelin ja muodostanut digitaalisen kirjaston

ohjausjärjestelmän, johon kuuluvat kaikki palveluja käyttävät kirjastosektorit sekä tärkeimmät sidosryhmät. Tiedonhakuportaalin käyttöönotosta ovat yliopistokirjastojen lisäksi sekä yleiset kirjastot että ammattikorkeakoulukirjastot tehneet päätökset.

KULTTUURIPERINNÖLLE

- tehnyt laajan kuntokartoituksen kansallisille kokoelmilleen, jonka perusteella suuret määrät aineistoa on liian heikossa kunnossa käyttöä ajatellen. Opetusministeriö on myöntänyt rahoitusta kriittisen aineiston digitoinnille, mutta rahoitusta tarvitaan monin verroin enemmän. Kirjasto on kehittänyt kansainvälisen yhteistyön kautta digitoinnin prosesseja niin että työn tehokkuus kasvasi noin 25 %. Ohjelmisto- ja laitehankintapäätökset tehdään vuonna 2005.
- käynnistänyt kokoelmien turvaamiseksi ja käyttämiseksi säilytyspolitiikan ja digitointipolitiikan laadinnat. Elektronisen aineiston pitkäaikais säilytyksen strategian valmistelu ja kansallinen yhteistyö on käynnistetty.

KANSALLISELLE JA KANSAINVÄLISELLE YHTEISTYÖLLE

- edistänyt kumppanuusyhteistyötä mm. eKamin, CSC:n ja Suomen virtuaaliyliopiston kanssa. Kansainvälistä yhteistyötä on toteutettu erityisesti digitoinnin, elektronisen kirjaston ja standardoinnin suhteen.

OSAAMISELLE JA YHTEISÖLLISYYDELLE

- edistänyt arvojen mukaisesti osaamisen ja vastuun jakamista ottamalla käyttöön tiimimäisen työskentelyn. Tiimiytyminen saadaan kattavaksi koko kirjastossa vuonna 2005.
- kehittänyt määrätietoisesti johtamista, niin johtoryhmässä kuin lähiesimiestoiminnassa. Henkilöstön ammattitaitoon on panostettu sisäisellä koulutuksella ja erilaisilla kehittämishankkeilla.

SUURELLE YLEISÖLLE

- järjestänyt useita laadukkaita ja erittäin suosittuja näyttelyitä, konsertteja ja tapahtumia. Kirjasto on saanut näkyvää huomiota tiedotus-

välaineissä: vuonna 2004 kirjasto oli joka päivä esillä tiedotusvälineissä keskimäärin 1,3 kertaa.

LUKUINA

- kirjastokävijöitä 335 087
- kirjasto antoi 520 500 paikallislainaa
- kirjasto toimitti toisiin kirjastoihin 4 290 lainaa ja välitti omille asiakkailleen 1760 lainaa
- kirjastolla oli tietopalvelun toimeksiantoja 5 535, tiedonhaun opetusta annettiin 863 henkilölle ja kirjasto esiteltiin 1 812 henkilölle
- kirjaston kokoelmat karttuivat noin 850 hyllymetriä ja olivat vuoden lopussa kaikkiaan 104 900 hyllymetriä
- kansalliskokoelman kartunta oli 104 300 yksikköä, josta luettelomattomien painatteiden osuus oli 74 600
- muiden monografioiden ja sarjojen kartunta oli 11 600
- äänitekokoelma karttui 5300 vapaakappaleella ja ostoin, nuottikoelma 457 julkaisulla
- kirjaston kokoelmissa on yli 2,9

miljoonaa kirjaa ja kausijulkaisua, 610 800 mikrofilmirullaa ja filmikorttia sekä yli 2,8 miljoonaa yksikköä muuta aineistoa

- painotuotteiden sivuja digitoitiin yli 300 000 kappaletta, kirjoja mikrokovattiin 1800 kortille, pienpainatteita ja käsikirjoituksia konservoitiin 11 000 yksikköä
- kirjaston omien kokoelmien luettelotietokannoissa oli yhteensä yli 1,5 miljoonaa tietuetta ja niiden lisäys oli 44 400
- kansallisbibliografian FENNICA-tietokannassa oli 758 041 tietuetta, kansallisdiskografian VIOLA-tietokannassa oli 631 299 tietuetta
- tieteellisten kirjastojen yhteisluettelossa (LINDA) oli 4,5 miljoonaa tietuetta
- verkkoarkiston kartunta oli 4,6 milj. tiedostoa
- kirjastossa oli 201 vakinaista virkaa tai tointa
- kirjastolla on 4 toimipistettä, 2 Helsingissä, 1 Mikkelissä ja 1 Urajärvellä
- kirjastolla on vastuu kahdesta kansallisesta konsorttiosta

Kirjaston rahoitus vuonna 2004

Budjettivarat	15 282 200
• valtakunnallinen osuus	11 900 000
• hanke	190 000
• HY:n osuus	3 192 200
Ulkoinen rahoitus	700 000 ¹⁾
Maksupalvelutulo	1 700 000 ²⁾

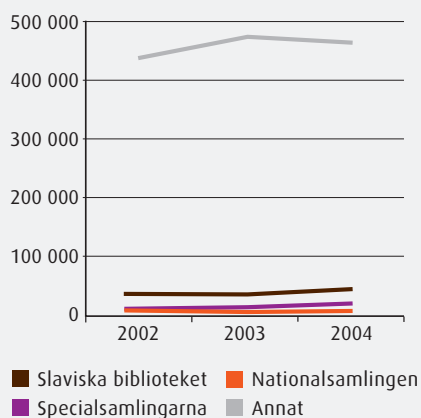
¹⁾ Rahoitus sisältää opetusministeriön keskitetysti rahoittaman osuuden ammattikorkeakoulu-kirjastojen kansallisten palvelujen käytöstä ja osasta elektronisen kirjallisuuden hankintaa.

²⁾ Tulo sisältää opetusministeriön keskitetysti rahoittaman osuuden yleisten kirjastojen kansallisten peruspalvelujen käytöstä.

Tyngdpunkter år 2004

Bibliotekets utvecklingsverksamhet och förändringar i anslutning till verksamhetsområdet befrämjar det finländska informationssamhället på ett väsentligt sätt genom att skapa en teknisk och innehållsmässig infrastruktur som är enhetlig och gemensam.

Fördelning av lån

Biblioteket

HAR FÖR BIBLIOTEKSNETET

- vid undervisningsministeriet arbetsgrupp arbetat för den fortsatta expansionen av verksamheten särskilt beträffande tjänsterna samt tillsammans med sektorerna definierat kostnaderna för utveckling av resultatstyrningen och för förberedningen av förordningsändringarna. Bibliotekssektorerna har som en del av förberedningen rangordnat nationalbibliotekets bas-tjänster. Biblioteket har även inlett sina interna förändringsförberedelser. År 2005 definieras resultatstyrningens förändringar i praktiken.

- i arbetsgruppen för universitetet och biblioteket främjat bestämmandet av bibliotekets roll och tjänster som en del av Helsingfors universitet. Bibliotekets omfattande samlingar utgör en betydande del av det material som universitetets forskare behöver. Biblioteket har producerat forskningskunskap för att stöda en fortsatt utveckling av samlingspolitiken.

- tagit i användning alla de digitala bibliotekstjänsterna: det vill säga triangel-tjänsterna och utvecklat ett digitalt styrningssystem till vilket alla bibliotekssektorer som använder tjänsterna samt de viktigaste intressegrupperna hör. Förutom universitetsbiblioteken har de allmänna biblioteken samt yrkeshögskolebiblioteken fattat beslut om ibrukttagandet av informationssystemet.

FÖR KULTURARVET

- gjort en omfattande utredning över de nationella samlingarnas skick. Granskningen påvisade att en omfattande del av materialet inte kan användas eftersom det är i dåligt skick. Ministeriet har beviljat finansiering för att digitalisera det material som är i kritiskt skick men en mångfaldig finansieringssumma behövs ännu. Biblioteket har via internationellt samarbete utvecklat digitaliseringsprocesserna så att arbetets effektivitet stigit ca 25 %. Beslut om program och apparater görs år 2005.
- inlett förberedelser för uppbeva-

rings- och digitaliseringspolitik för skyddet och användningen av samlingarna. Förberedelserna för strategin och det nationella samarbetet för det långvariga bevarandet av det elektroniska materialet har inletts.

FÖR DET NATIONELLA OCH INTERNATIONELLA SAMARBETET

- befrämjat kompanjonskapet med bl.a. eKam, CSC och Finlands virtuella universitet. Internationellt samarbete har förverkligats särskilt i anslutning till digitaliseringen, det elektroniska biblioteket och standardiseringen.

FÖR KUNNANDE OCH GEMENSKAP

- befrämjat kunnandet och ansvarsfördelningen enligt värdena genom att införa teamarbete. Teamingen blir heltäckande vid biblioteket år 2005.
- har målmedvetet utvecklat ledarskap såväl i ledningsgruppen som i de närmaste förmännens arbete. Det har satsats på personalens yrkesfärdigheter med interna utbildnings- och utvecklingsprojekt

FÖR PUBLIKEN

- arrangerat ett antal högklassiga och mycket populära utställningar, konserter och evenemang. Biblioteket har flitigt uppmärksammats i media: år 2004 var biblioteket uppmärksammat i medierna i genomsnitt 1,3 gånger per dag.

I TAL

- biblioteksbesökare 335 087
- biblioteket gav 520 500 lokala lån
- biblioteket levererade 4290 lån till andra bibliotek och förmedlade 1760 lån till sina egna kunder
- bibliotekets informationstjänst hade 5 535 uppdrag, 863 personer gavs undervisning i informationssökning och biblioteket presenterades åt 1812 personer
- bibliotekets samlingar ökade med ca. 850 hyllmeter och var i slutet av året sammanlagt 104 900 hyllmeter.
- nationalsamlingen ökade med 104 300 enheter varav andelen okatalogiserade trycksaker var 74 600
- övriga monografier och serier ökade med 11 600
- inspelningssamlingen utökades med

5300 fri- och köpta exemplar, notsamlingen med 457 publikationer

- i bibliotekets samlingar finns över 2,9 miljoner böcker och periodiska publikationer, 610 800 mikrofilmer och filmkort samt 2,8 miljoner enheter annat material
- 300 000 sidor tryckalster digitaliserades
- i bibliotekets egna samlingars katalogdatabaser fanns sammanlagt 1,5 miljoner filer och ökningen var 44 400
- i nationalbibliografin FENNICA-databasen fanns 758 041 filer och i nationaldiscografin VIOLA -databasen 631 299 filer
- i de vetenskapliga bibliotekens samkatalog (LINDA) fanns 4,5 miljoner filer
- nätarkivets ökning var 4,6 miljoner filer
- biblioteket hade 201 fasta tjänster eller befattningar
- biblioteket har fyra verksamhetscentra, två i Helsingfors, ett i S:t Michel och ett i Urajärvi
- biblioteket ansvarar för två nationella konsortium

Bibliotekets finansiering år 2004

Budgetmedel	15 282 200
• riksomfattande andel	11 900 000
• utomstående finansiering	190 000
• HU:s andel	3 192 200
Extern finansiering	700 000¹⁾
Inkomster från betaltjänster	1 700 000²⁾

¹⁾ Den externa finansieringen innefattar yrkehögskolebibliotekets finansieringsandel av de nationella bastjänsterna.

²⁾ Inkomsterna från betaltjänsterna innefattar de allmänna bibliotekets finansieringsandel av de nationella bastjänsterna.

Kansallisten palvelujen rakentamisen kausi

Tuloskauden merkittävimmäksi valtakunnalliseksi tehtäväksi voi nimetä kirjaston toimialan laajentamiseen liittyvän valmistelun. Sitä on toteutettu kolmella tasolla. Opetusministeriön Kansalliskirjasto 2005 -työryhmässä kirjastoverkon ja Helsingin yliopiston edustajien yhteistyönä on valmisteltu toimialan laajennuksen käytännön toimia ja lähestytty sen edellyttämiä rahoitusratkaisuja, tulosneuvottelumenettelyjä ja palvelukäytäntöjä. Kirjastoverkko on toteuttanut kansalliskirjastopalvelujen arvioinnin, jossa palvelut poikkeuksetta arvioitiin varsin merkityksellisiksi. Helsingin yliopiston ja kirjaston yhteisessä tukiryhmässä on valmisteltu yhteistyöhön ja -palveluihin liittyviä palveluratkaisuja ja yliopistolle tuotettuja palveluja. Kirjaston sisällä on valmisteltu ajantasaista aineistoa ja omia palveluratkaisuja.

Tässä valmistelutyössä etenkin kansallinen kirjastoverkko on lähentynyt ja konkretisoitunut Helsingin yliopiston kirjaston, Suomen kansalliskirjaston keskeiseksi kumppaniksi ja palvelujen käyttäjäksi ja vertaiskehittäjäksi. Tuloskaudelle on ollut ominaista palvelusuhteiden entistä strategisempi ja konkreettisempi tarkastelu ja määrittely. Kaikki osapuolet ovat lähitulevaisuuden kirjasto- ja tietopalvelujen keskeisten prosessien omistajia ja vastuussa yhteistyön onnistumisesta.

Kirjasto on toiminnassaan pyrkinyt rakentamaan palveluketjua, joka tuottaa sekä kansallisesti selvää arvonmuodostusta ja jonka hyödyt ovat lähivuosina kirjastoverkon mitattavissa. Tämä arvonmuodostus kirjastoverkolle koostuu kansallisten palvelujen kehittämistyöstä, palvelujen kustannustehokkaasta toteuttamisesta ja välittämisestä sekä käytännön kehitys- ja yhteistyöstä kirjastoverkon asiantuntijoiden kanssa.

Kirjasto on edelleen rakentanut sähköisen julkaisemisen arvoketjua, jonka työkaluina ovat yhteinen kirjastojärjestelmä, Nelli-portaali ja digitaalisen kirjaston ohjelmisto. Nämä yhdessä tuovat kirjastoverkolle tuotetut palvelut uudelle laatutasolle (kirjastojen lisensoimat elektroniset lehdet, yhteiset digitaaliset kokoelmat, paikalliset digitaaliset kokoelmat). Palvelukokonaisuus on käytössä vuonna 2005.

Lähitulevaisuudessa näin tuotetut kansalliskirjaston ja kirjastoverkon palvelusuhteet ovat yhteisiä, ratkaisevia menestystekijöitä. Niiden varmistamiseksi on sovittu yhteisestä ohjausjärjestelmästä palvelujen käytettävyyden ohjaamiseksi ja arvioimiseksi.

Kirjasto on saavuttanut tärkeimmät tavoitteensa ja vahvistanut strategista palvelukumppanuutta, tiedotusta ja yhteistyötä kirjastoverkon kanssa, ja edellä kuvatut vaativat kansalliset palvelut voidaan konkretisoida ja toteuttaa lähestyvänä tuloskautena.

Kulttuurilaitoksena kirjasto on asettanut korkeat tavoitteet palvella koko kansakuntaa esittelemällä kansallisia kokoelmia näyttelyin, verkkoaineistoin ja lisäämällä yleistä medianäkyvyyttä. Siinä se on jälleen onnistunut hyvin. Kirjasto on toiminnoillaan esiintynyt joukkoviestimissä vuoden jokaisena päivänä keskimäärin 1,3 kertaa.

Erityisesti Runeberg-näyttelyllä ja Ajatuksen kulku -filosofinäyttelyllä kirjasto on saanut sekä suuren yleisön että asiantuntijaryhmien suosion. Näyttely- ja kulttuuritoiminnan merkitys on ollut ennätysellinen, suosituimpiin tilaisuuksiin kaikki halukkaat eivät ole edes mahtuneet.

Muistiin painettua -teos, lähes 40 asiantuntijan voimin laadittu kolmikielinen essee- ja käsikirja esittelee monipuolisesti kansallisten kokoelmien koostumusta ja syntyä. Se konkretisoi hyvin kirjaston ja 'oppineiden piirin' yhteistyötä, jonka koko kansakunta voi kirjan välityksellä jakaa.

Kokonaisuutena kansalliskirjaston kehitys on ollut vakaata, innovatiivista ja laajenevasti palveluhakuisempaa. Syntyvä palvelukokonaisuus tulee hyödyttämään ja rakentamaan koko kirjastoverkkoa, tiedettä ja kansallista kulttuuria.

Kiitän lämpimästi tämän yhteisen menestyksen toteuttamisesta opetusministeriötä, Helsingin yliopistoa, kirjastoverkkoa ja yliopistokirjastojen, ammattikorkeakoulukirjastojen, erikoiskirjastojen ja yleisten kirjastojen asiantuntijoita heidän merkittävästä panoksestaan. Myös kirjaston henkilökunta ansaitsee suuren kiitoksen ammattitaitoisesta työskentelystään ja yhteisen palveluhengen luomisesta.

Haluan esitellä lopuksi yhden vaikuttavimmista käyttäjäpalautteista: ”Näinä käsittämättömän materialismin aikoina jokainen paikka, mistä vielä voi löytää viisautta ja henkisyyttä sekä muutakin kuin oman edun tavoittelua, on kultaakin kalliimpi.”

Kai Ekholm

Yritykset ja yksityishenkilöt ovat kokeneet kansalliskirjaston tärkeäksi ja läheiseksi kumppaniksi. Kirjasto sai lahjoituksena lähihistoriansa suurimman, professori Heikki A. Reenpään yli 20 000 niteen kansalliskirjallisuuden kokoelman. Sen tuoma tutkimuksellinen ja kulttuurinen arvo on kirjastolle ja kirjastoverkolle korvaamaton.
Kuva: Veikko Somerpuro.

Eran för skapandet av de nationella tjänsterna

Resultatperiodens mest betydelsefulla nationella uppgift var förberedelsen av expansionen av bibliotekets verksamhetsområde. Expansionen har förverkligats på tre plan. Undervisningsministeriets Nationalbibliotek 2005-arbetsgrupp och Helsingfors universitets representanter har i samarbete förberett verksamhetsexpansionens praktiska ärenden och närmat sig de förutsatta finansieringslösningarna, procedurerna för resultatförhandlingarna och principerna för tjänsterna. Biblioteksnätet har förverkligat nationalbibliotekstjänsternas utvärdering (poängsättning av tyngdpunkter) där tjänsterna uteslutande värderades som mycket betydelsefulla. Vid Helsingfors universitet och Helsingfors universitetsbiblioteks gemensamma stödgrupp har man förberett lösningar för samarbetet och samtjänsterna samt för de tjänster som produceras för universitetet. Inom biblioteket har det förberetts tidsenligt material och egna servicelösningar.

I detta förberedelsearbete har särskilt det nationella biblioteksnätet närmat sig och konkretiserat sig som Helsingfors universitetsbiblioteks, Finlands nationalbiblioteks centrala samarbetspartner, användare av tjänster och jämlika utvecklare. Det har varit präglande för resultatperioden att servicerelationerna synats och definierats allt mer strategiskt och konkret. Alla parter är i den nära framtiden ägare av biblioteks- och informationstjänsternas centrala processer och ansvariga för att samarbetet fungerar.

Biblioteket har i sin verksamhet strävat att bygga en servicekedja som producerar både nationellt klara värden och vars nytta under de närmaste åren kan mätas med biblioteksnätet. Detta värdeskapande för biblioteksnätet består av utvecklingen av den nationella servicen, ett kostnadseffektivt förverkligande och förmedlande av tjänsterna och praktiskt utvecklingsarbete och samarbetet med biblioteksnätets experter.

Utöver detta har biblioteket byggt en värdekedja för elektroniskt publicerande vars gemensamma arbetsredskap utgörs av det gemensamma bibliotekssystemet, Nelli -portalen och det digitala bibliotekets programvara. Dessa skapar tillsammans en ny kvalitetsklass för biblioteksnätet (elektroniska tid-

ningar som biblioteket licensierar, gemensamma digitala samlingar, lokala digitala samlingar). Servicehelheten tas i bruk år 2005.

Under den nära framtiden är således de sålunda skapade serviceförhållandena mellan nationalbiblioteket och biblioteksnätet en gemensam och avgörande framgångsfaktor. För att trygga dessa har man avtalat om styrningssystem för att värdera tjänsternas användbarhet.

Biblioteket har nått sina främsta mål och stärkt sin strategi och sitt servicekompanjonskap, sin information och sitt samarbete med biblioteksnätet och de krävande nationella tjänster som beskrivits ovan kan konkretiseras och förverkliga under den kommande resultatperioden.

Som kulturinstitution har biblioteket uppställt höga målsättningar för att betjäna hela nationen genom att ställa ut nationella samlingar, genom nätmaterial och genom allmän synlighet i media. I detta har biblioteket lyckats mycket bra. Biblioteket har med sitt verksamhetsfält fått massmedial publicitet varje dag, i genomsnitt 1,3 gånger per dag.

Särskilt Runeberg- och Tankens vägar- utställningarna rönt den stora publikens och experternas intresse. Utställnings- och kulturverksamhetens popularitet var rekordartad, alla som önskade fick inte plats på de mest populära evenemangen.

Tryckt i minnet -verket, en essäsamling och handbok på tre språk, skriven med hjälp av 40 experter presenterar på ett mångsidigt sätt nationalsamlingens innehåll och tillkomst. Den konkretiserar illustrativt bibliotekets och de lärda kretsens samarbete som nationen med bokens förmedling nu kan dela.

Som helhet har bibliotekets utveckling varit stabil, innovativt och biblioteket har ökat sin serviceinriktning. Den nya servicehelheten kommer att vara nyttig och uppbyggande för hela biblioteksnätet, vetenskapen och den nationella kulturen.

Ett varmt tack för denna gemensamma framgång till undervisningsministeriet, Helsingfors universitet, biblioteksnätet, universitetsbiblioteken, yrkes- och högskolebiblioteken, specialbibliotekens och de allmänna bibliotekens experter för deras betydelsefulla insats. Även bibliotekets personal förtjänar ett stort tack för sitt sakkunniga arbete och skapandet av en gemensam serviceattityd.

Till slut vill jag presentera en av de mer imponerande kundresponserna. ”Under detta obegripliga materialistiska tidevarv är varje plats där man ännu kan finna visdom och andlighet och annat än strävan efter egennyttiga dyrbarare än guld”.

Kai Ekholm

Företag och privatpersoner har upplevt biblioteket som en viktig och nära kompanjon. Biblioteket fick sin närhistorias största donation, professor Heikki A. Reenpääs Fennica-samling. Det kulturella värdet som samlingens över 20 000 band för med sig är ovärderlig för biblioteket och biblioteksnätet.

Bild: Veikko Somerpuro

Kansalliskirjasto on tutkimuskirjasto

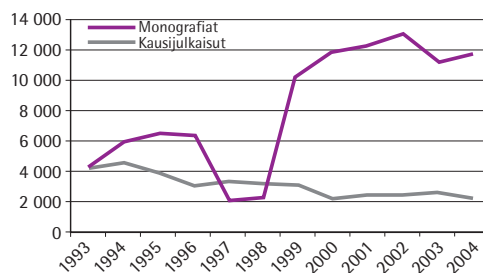
Painopiste humanistisissa ja yhteiskuntatieteellisissä tutkijapalveluissa

Kirjasto toteuttaa integroitua kokoelmapolitiikkaa eli hankkii tutkimuskirjallisuuden kokoelmaan sekä painettua että elektronista aineistoa. Sähköisesti julkaistuja monografioita ei humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuskirjallisuuden alalta vielä paljokaan julkaista. Tieteellisten aikakauslehtien hankinnoissa on kuitenkin saatu aikaan säästöä hankkimalla sekä painettuna että elektronisena ilmestyvästä lehdestä vain elektroninen versio. Sähköinen lehti on tällöin pääsääntöisesti saatu käyttöön Kansallisen elektronisen kirjaston FinELibin keskitettyjen aineistohankintojen kautta.

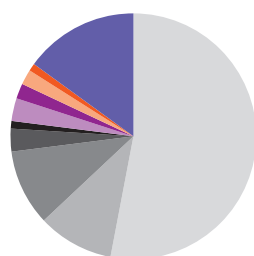
Uuden tutkimuskirjallisuuden hankinnat kohdistuivat kirjaston painopistealoille eli erityisesti historiaan, antiikintutkimukseen, kirkkohistoriaan, kirjallisuudentutkimukseen, eri kielten ja kulttuurien tutkimukseen, taidehistoriaan, musiikkitieteeseen, filosofiaan, oppi- ja tieteenhistoriaan sekä kartografian historiaan. Haku- ja lähdeosteosten sekä muiden yleisteosten osuus kustannuksista oli peräti 20 %. Näitä on pyritty erityisesti hankkimaan siksi, että muut Helsingin yliopiston keskustakampuskirjastot toivovat kirjaston hankkivan nimenomaan kalliita haku- ja lähde- teoksia sekä korpuksia.

Humanistiseen kokoelmaan hankittu painettu tutkimuskirjallisuus on luetteloitu lähes kokonaan poiminta-

Ulkomaisten tutkimuskirjallisuuden kartunta

Kirjaston käyttäjäryhmät

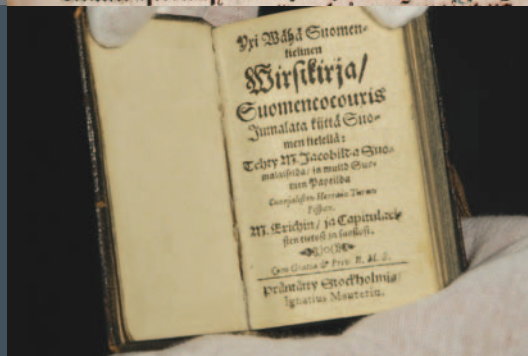
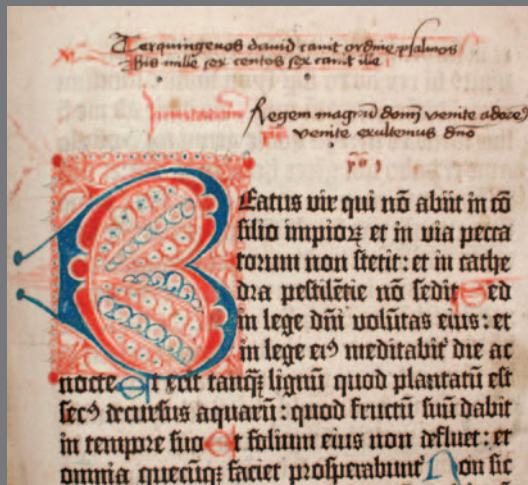
- Helsingin yliopiston opisk. 53 %
- Helsingin yliopiston henk.kunta 10 %
- Muun yliopiston opisk. 10 %
- Muun yliopiston henk.kunta 3 %
- Ammattikorkeakoulujen opisk. tai henk.k. 1 %
- Muun oppil. opisk. tai henk.kunta 3 %
- Julkishallinnon edustaja 2 %
- Elinkeinoelämän edustaja 3 %
- Kotim. kaukop. asiakas 1 %
- Muu 15 %

Akateemikko Georg Henrik von Wrightin vuonna 2003 kirjastolle lahjoittaman Wrightiana -kokoelman kaikki kirjat ja käsikirjoitukset saatiin kokonaisuudessaan järjestetyiksi ja luetteloiduiksi. Kokoelmaa esiteltiin ”Suomalaiset filosofit maailmalla” -näyttelyssä.

Osa n. 10 000 teosta käsittävästä, eri maiden lastenkirjallisuutta sisältävästä, professori Markus Brummer-Korvenkontion keräämästä Brummeriana-kokoelmasta järjestettiin harjoittelijavoimin, ja kokoelman luettelon konversiota on suunniteltu. Brummeriana-kokoelman aineistoa asetetaan tutkijoiden käyttöön avokokoelmatilaan vuoden 2005 loppuun mennessä.

Kuva: Kay Nielsenin kuvitusta kirjassa Fairy Tales by Hans Andersen. London 1924.

Kirjaston kokoelmat kiinnostavat muistiorganisaatioita ja mediaa. Aineistoa lainattiin mm. Sinebrychoffin taidemuseoon, Valtion taidemuseoon, Kulttuurien museoon ja Raision kulttuuritaloon.

Japanin televisio kuvasi A. E. Nordenskiöldin kokoelman karttoja Maailman kulttuuriperintökohteita -ohjelmaansa., ja Suomen televisiossa esitettävää, Rauli Virtasen tuottamaa tammi-kuussa 2005 alkavaa "Suomalaisia tutkimusmatkailijoita" -ohjelmaan kuvattiin karttoja ja atlaksia.

Kuva: Afrikkalainen kartta A. E. Nordenskiöldin kokoelmasta.

Kirjastolle tarjoutui tilaisuus hankkia kokoelmiinsa kaksi erittäin merkittävää kirjaa. Toinen näistä on Nürnbergissä ennen vuotta 1484 painettu Psalterium (kirjanpainaja Friedrich Creussner), jonka toinen tunnettu täydellinen kappale on vain British Libraryssa. Psalterium on tutkimuksellisesti erittäin mielenkiintoinen. Se sisältää psalmikokoelman ohella myös lisäyksiä ja käsin kirjoittuja merkintöjä. Kirjasto sai tämän harvinaisteoksen hankintaan tukea Helsingin yliopistolta.

Toinen merkittävä hankinta oli ainutlaatuinen suomenkielinen, aiemmin tuntematon Tukholmassa 1600-luvulla painettu miniatyyrivirsikirja.

luetteloimalla eli tietueet on poimittu kansainvälisistä tietokannoista. Tutkimuskirjallisuuden monografioita asiasanoitettiin lähes 5 000. Palvelun ja kokoelmien käytettävyyden parantamiseksi suoritettiin runsaasti kokoelmien sisäisiä siirtoja. Mm. hakuteosten ja kausijulkaisujen osuuksia avokokoelmassa laajennettiin. Avokokoelmassa on kaikkiaan nyt n. 450 000 teosta.

Vuonna 2003 aloitetun evaluointihankeen pohjalta valmistui Tampereen yliopiston informaatiotutkimukselle Jyrki Pappilan pro gradu -työ ”Tutkimuskirjallisuuden saataavuus Helsingin yliopiston kirjaston avokokoelmissa”. Evaluoinnin tuloksia tullaan jatkossa käyttämään kokolempoliittisissä linjauksissa. Evaluointi osoitti yksiselitteisesti vinoutuman monografiahankinnassa, joka syntyi 1990-luvun kirjastomäärärahojen rajun vähenemisen myötä. Vanhimmilta osiltaan kirjastolla on painopistealoiltaan syvät ja melko kattavat kokoelmat. Tutkimuksen

mukaan kirjasto käytetyimmät alat ovat järjestyksessä: historia, filosofia, kirjallisuus ja yhteiskuntatieteet. Niiden sijoittaminen suurelta osin avokoelempiin tukee käytettävyyttä.

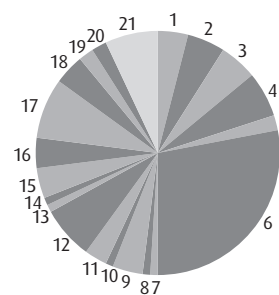
Kirjaston tavoitteena on kehittää edelleen humanistisia ja yhteiskuntatieteellisiä tutkijapalveluja ja sähköisiä kirjastopalveluja tutkimuksen ja oppimisen edellytysten ja vaikuttavuuden lisäämiseksi sekä lisätä kirjaston kokoelmien ja palvelujen tunnettavuutta ja tavoitettavuutta.

Yhteistyö kirjastojen kanssa

Sekä painettujen että elektronisten aineistojen hankinnassa ja käyttöön asettamisessa kirjaston tavoitteina ovat koordinoitu yhteistoiminta ja työnjako muiden humanististen ja yhteiskuntatieteellisten kirjastojen kanssa.

Esimerkkinä keskustakampuksen kirjastojen yhteistyöstä ovat niiden yhtei-

Tutkimuskirjallisuuden hankinta 2004

- 1 Aasian ja Afrikan kielet
- 2 Antiikintutkimus
- 3 Englantilainen filologia
- 4 Filosofia
- 5 Germaaninen filologia
- 6 Historia
- 7 Kartografia
- 8 Kirjahistoria
- 9 Kirjallisuudentutkimus
- 10 Kirjastotiede
- 11 Kirkkohistoria
- 12 Musiikkitiede
- 13 Naistutkimus
- Perinnetieteet
- 14 Pohjoismaine filologia
- 15 Psykologia
- 16 Romaaninen filologia
- Suomalais-ugrilaiset kielet
- 17 Taidehistoria
- 18 Tieteen filosofia historia
- 19 Uskontotiede
- 20 Yleinen kielitiede
- 21 Hakuteokset, kootut teokset

Vapaakappaleiden aineistokohtainen kartunta

	2002	2003	2004
Luetteloitavat kirjat (nid.)	18 500	16 200	16 500
Kausijulkaisut (nim.) ¹⁾	8 800	8 900	9 100
AV-aineisto (nim.)	5 900	5 900	5 800
Kartat ja nuotit (nid.)	1 600	1 180	1 340
Luetteloimattomat painatteet (nid.)	77 500	51 700	74 600

¹⁾ Luku sisältää myös pienpainatelehdet v. 2002 lähtien

sesti kustantamat ja hankkimat verkkoaineistot kuten ”The International Medieval Bibliography (IMB)” sekä ”Historische Bibliographie und Jahrbuch der historischen Forschung”.

Vuoden 2004 merkittävin tulos yhteistyöstä on koko kampuksella käynnistynyt erääntyneiden lainojen perintä yhteistyössä Contant Oy perimistöimiston kanssa. Aiemmin kirjastoaineiston suoraperintä oli käytössä ainoastaan Opiskelijakirjastossa. Lainojen erääntymisilmoitusten hoito keskitettiin nyt kirjaston Helka-palveluihin ja sähköpostikarhunnan testi aloitettiin eri kampuksilla.

Humanistiseen ja slaavilaiseen kokoelmaan hankittavien noin 900 aikakauslehtinimekkeen välityspalvelu kilpailutettiin vuonna 2004. Tarjoukset saatiin viideltä lehtivälittäjältä, joista kokonaistaloudellisesti edullisimpina kaudelle 2005 valittiin humanistisen kokoelman lehtien osalta Swets Information Services AB ja slaavilaisen kokoelman lehtien osalta Ruslania Books Oy. Hankintojen kokonaisarvo v. 2005-2007 on arviolta 527 000 euroa.

Slaavilaiselle kirjastolle kiitosta

Mittava osa Neuvostoliiton aikaisen Venäjän velka -sopimuksen aineistoista saatiin Slaavilaiseen kirjastoon vuoden 2004 aikana. Tutkijoiden käyttöön on näin saatu kaiken kaikkiaan lähes 8000 mikrofilmiä, runsaat 1600 monografiaa sekä n. 420 karttaa. Käy-

tetyin aineisto on verkkokäyttöinen Integrum-tietokanta, joka tarjoaa laajaa Venäjä -tietoa ja on nykyisin sopimuksin käytettävissä useassa laitoksessa vuoden 2005 loppuun.

Helsingin yliopiston kirjaston johtokunta perusti 23.3.2004 Slaavilaisen kirjaston neuvottelukunnan. Sen tehtävänä on edistää Slaavilaisen kirjaston ja sitä lähellä olevien tutkimuslaitosten yhteistyötä sekä tukea Slaavilaisen kirjaston kokoelma- ja hankintapoliittisia linjauksia, alan tutkimusedellytyksiä ja palvelun kehittämistä. Neuvottelukuntaan kutsuttiin jäseniä Helsingin, Turun, Joensuun ja Tampereen yliopistoista sekä slavistiikan alan tutkimuslaitoksista ja se kokoontui ensimmäisen kerran 13.10.2004.

Kansallinen äänitearkisto käyttäjien hyödyksi

Musiikkikirjaston ja kansallisen äänitearkiston asiakaspalvelua parannettiin kehittämällä äänitteiden arkistointia ja lisättiin äänitekoelmien saatavuutta mm. vakiinnuttamalla äänitteiden tilauspohjainen digitointi pysyväksi palveluksi. Äänitteiden digitoinnin kokonaisprosessin suunnittelu käynnistettiin. Kirjaston tavoitteena on sekä äänitekoelmien paikallisdigitoinnin vahvistaminen että massadigitoinnin käynnistäminen kirjaston Mikkelissä toimivassa kansallisessa digitointikeskuksessa. Helsingin yliopiston kirjaston kasvavassa äänitearkistossa on 125 000 äänitettä.

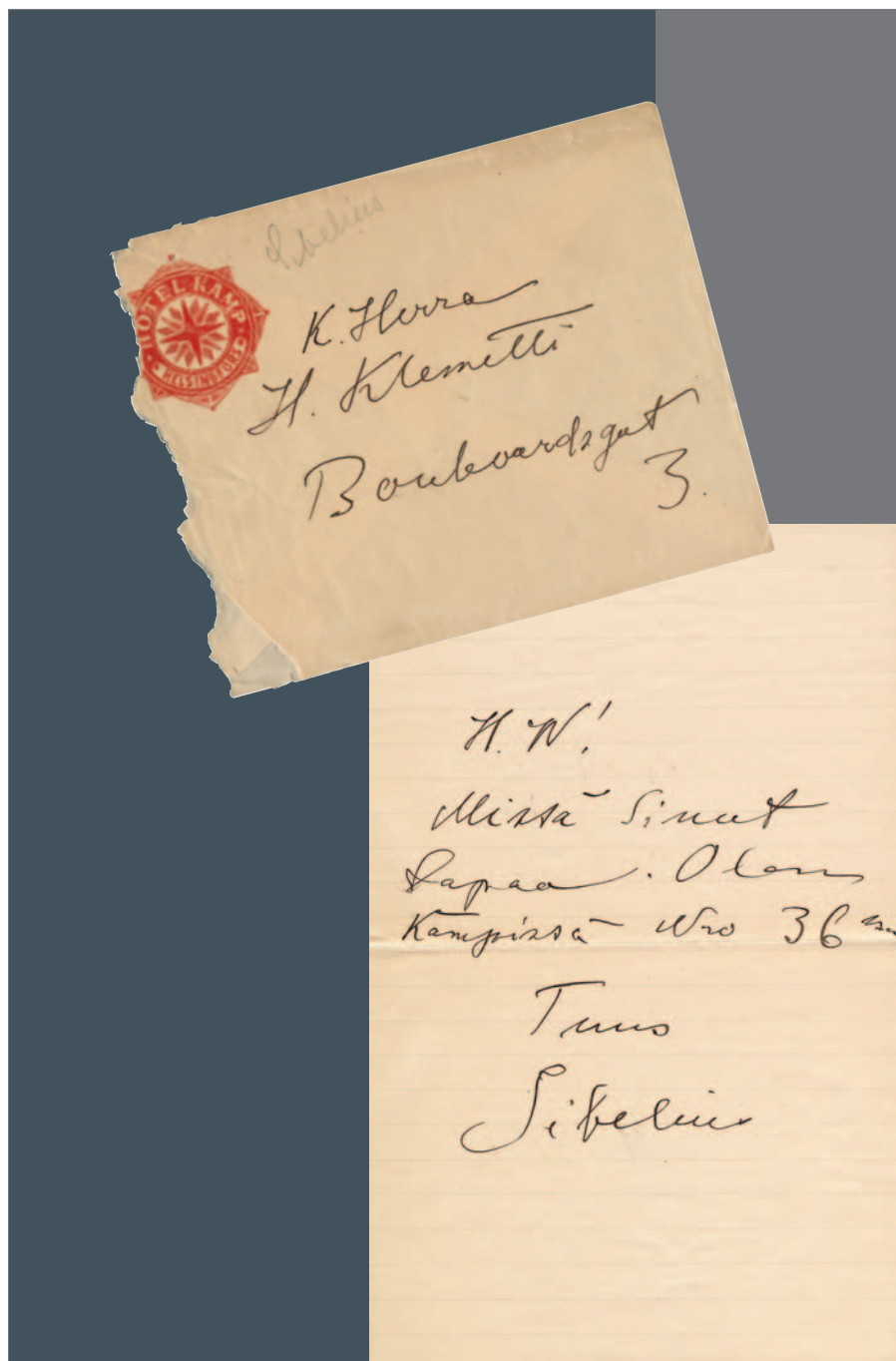
Suomi-Venäjä -seuran Helsingin yliopiston osasto myönsi v. 2004 Slaavilaiselle kirjastolle Jakov Grot-entusiastipalkinnon. Palkinnon perusteluissa mainitaan mm. Slaavilaisen kirjaston monipuolinen aineistohankinta, helppokäyttöiset kokoelmat sekä asiantunteva ja ystävällinen palvelu. Lisäksi perustettiin ”Slaavilaisen kirjaston kansainvälinen ystävien ja tukijoiden yhdistys”, jonka jäseninä on kirjaston kokoelmaa hyödyntäneitä ulkomaalaisia ja suomalaisia tutkijoita. Kuvassa professori Richard Stites kädessään Slaavilaisen kirjaston ystävien ja tukijoiden nimitaulu ja ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm.
Kuva: Martti Haltia.

Kirjaston omat tilat 2004

Yhteensä	25 500 m²
Asiakaspalvelutilat	4 600 m ²
Kokoelmatilat	19 600 m ²
Muut tilat (kokous-, näyttely- ym. tilat)	700 m ²

Suomen laajimmassa julkisessa äänitekoelmassa on noin 25 000 musiikki- ja puhekasettia ja noin 50 000 äänilehti- ja äänikirjakasettia. Vanhimpien c-kasettien elinkaaren pelätään olevan pian loppuillaan, ja niiden digitointi on tehtävä ensimmäiseksi.

Suomen äänitearkisto ry:n, Yleisradion äänitearkistojen ja tieteellisten äänitearkistojen kanssa tehtiin yhteistyötä äänitteiden digitoinnin ja asiantuntemuksen jakamiseksi sekä yhteisen koulutuksen järjestämiseksi.

Käsikirjoituskokoelma karttui pääosin sävellyskäsikirjoituksilla, joista mainittakoon Jean Sibeliuksen kirjeitä Heikki Klemetille sisältänyt SULASOLin, eli Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton arkisto, 23 kirjettä. Lahjoituksiin kuuluivat myös säveltäjä Tauno Marttisen päiväkirjat, Nils Erik Wickbergin sävellyskäsikirjoitukset ja äänitteet sekä Ylioppilaskunnan laulajien arkistoaineistoa. Kuvassa Sibeliuksen kirje Klemetille s.a.

Kirjastossa vaalitaan kansallista kulttuuriperintöä

Vapaakappale- ja kansallisbibliografiatyötä tehdään tiedontarvitsijoille

Vapaakappale- ja kansallisbibliografiapalveluiden tavoitteena on koko kansallisen julkaisu- ja tiedonhankkimisen, ajantasaisen ja kattavan kansallisbibliografian sekä muun kansallisen aineiston tietokantojen sekä kansallisten, ohjeellisten tiedostojen tuottaminen kirjastojen ja muun kirja-alan tarpeisiin.

Kirjaston tavoitteena on tarjota kansalliset tietokannat maksutta kirjastojen käyttöön. Tätä on valmisteltu myös osana toimialan laajennusta opetusministeriön Kansalliskirjasto 2005 -työryhmän työskentelyssä. Kansalliskirjallisuuden FENNICA-tietokannan hakukäyttö on verkon kautta kaikkien ulottuvilla. Vuoden lopussa ministeriössä tehtiin päätös kopioluetteloinnin keskitetystä rahoituksesta yleisille kirjastoille vuonna 2005.

Vapaakappalekirjastojen edustajista muodostettiin vuoden 2003 lopussa työryhmä, joka on valmistellut uuden vapaakappalelakiehdotuksen mukaiset

määritykset luovutettavasta aineistosta ja kappalemääristä sekä verkkoaineistoja koskevista valinnoista. Ehdotukset on käsitelty ja hyväksytty toukokuun lopussa 2004 pidetyssä vapaakappalekirjastojen ja Suomen elokuvaarkiston neuvottelukokouksessa.

Verkkoaineiston vapaaehtoista luovuttamista varten kehitettiin ohjeita, käytäntöjä ja verkkopalvelua. Vapaaehtoisena luovutuksena on arkistoitu ja luetteloitu verkkokirjoja, sarjoja ja kongressijulkaisuja, yhteensä noin 70 julkaisua. Kirjaston verkkoon kerättiin uudella kansainvälisenä yhteistyönä toteutetulla haravaohjelmalla yli neljä miljoonaa tiedostoa, joiden työstämiseen käytettiin pohjoismaiseen yhteistyöhön perustuvia työkaluja.

Sanasto- ja luettelointityö

Kaksikielisen asiasanaston ylläpito on toteutettu siten, että YSA ylläpidetään FENNICA:ssa ja ALLÄRS Åbo Akademin kirjaston Alma-tietokannassa. Termien ja niiden suhteiden vastavuoksista huolehditaan Voyageriin tarjoamin mahdollisuuksin. Musiikin asiasanaston ja sen selitysteoksen uu-

VIOLA-musiikkietokannan kehittämisessä painotetaan kansallisdiskografian piirteiden toimivuutta. Tavoitteena on saada myös nuottijulkaisut sisältävä VIOLA kansallisena tietokantana vapaaseen kansalaiskäyttöön FENNICAn tavoin.

distaminen aloitettiin. Samalla selkeytettiin kirjaston ja kansallisen musiikin luetteloinnin työryhmän Luumun työnjako sanastojen ylläpidossa: painettua sanastoa julkaisee Luumu-ryhmä, vastaava verkkosanasto on kirjaston ylläpitämä.

Kansallisen luetteloinnin ohjausryhmän tehtävänä on kansainvälisten uudistettujen luettelointisääntöjen suomenkielisten sääntöjen tuottaminen. Ryhmä on toiminut vuoden. Vuorovaikutus eri kirjastosektorien edustajien kanssa on ollut aktiivista ja hedelmällistä. Työn tulokset:

- ISBD(M) eli monografialuettelointisääntöjen uudistustyö on tehty. Uudistetut säännöt ovat Kansalliskirjaston verkkosivuilla.
- Frankfurtin periaatteiden ”Statement of International Cataloguing Principles”, Suomen kansallisen luetteloinnin ohjausryhmän laatima suomennos on valmis ja saatavissa Kansalliskirjaston verkkosivuilta.
- ISBD(ER) kommentit lähetettiin kansainväliselle työryhmälle.
- kirjasto suunnitteli ja toteutti yhteistyössä koko kirjastoverkon kanssa teemapäivän elektronisen aineiston luetteloinnista.

Kirjojen tunnisteet suunnitellaan kansainvälisen yhteistyön avulla

Suomen ISBN-keskus on osallistunut kansainvälisen ISBN-standardin ja ISBN-manuaalin uudistamistyöhön kansainvälisissä työryhmissä. Keskuksessa käynnistettiin Windows-pohjaisen kustantajarekisterin kehittäminen ja suunnittelu sekä panostettiin tiedotukseen ja viestintään uuden ISBN-tunnuksen lanseeraamiseksi kirja-alan toimijoille. Keskus tiedotti myös aktiivisesti kustantajille sähköisten julkaisujen ja niiden erilaisten tiedostoformaattien numeroinnista. Tunnuksia kirjoille jaettiin 3 000.

Suomen ISSN-keskus osallistui kansainvälisen ISSN-standardin uudistamiseen. Kansainvälisen kausijulkaisutietokannan (ISSN Online) tietojärjestelmän vaihtamiseen liittyen ISSN-keskus on päivittänyt jaettuihin ISSN-tunnuksiin liittyviä bibliografisia tietoja. Julkaisijatietoja ollaan siirtämässä Voyagerin luettelointimoduulin auktoriteettitietueiden yhteyteen. Tunnuksia kausijulkaisuille jaettiin 600.

ISSN-keskus panosti viestintään. Verkkosivut uudistettiin ja valmistettiin ISSN-esite. Julkaisijarekisterin ylläpito ISSN-keskuksen osalta siirrettiin Voyager-järjestelmään.

Nimikkeiden määrä kirjaston omien kokoelmien luettelotietokannoissa

	2002	2003	2004
Yhteensä	1 469 800	1 502 000	1 546 400
FENNICA	715 000	737 400	758 000
HELKA			
• Humanistinen keskuskirjasto	574 500	580 700	596 400
• Slaavilainen kirjasto	170 000	173 100	180 700
• American Resource Center	10 300	10 800	11 300

Menetelmiä kokoelmien säilyttämiseksi kehitetään jatkuvasti

Säilytyspolitiikka välineenä

Kirjaston keskeinen tehtävä on koota ja säilyttää kansallinen julkaisuperintö. Säilytyspolitiikan määrittämiseksi kirjasto on toteuttanut laajan kuntokartoituksen, jota jatketaan koskemaan myös muita kokoelmia kuin kansalliskokoelmaa.

Toteutettu kuntokartoitus on ollut tehokas työväline kansalliskokoelman säilytyksen suunnittelussa ja päätöksenteossa. Sen avulla voidaan määritellä ongelman laajuus, ratkaisuvaihtoehdot ja tärkeysjärjestys. Välittömiä toimenpiteitä vaativat ne ryhmät tai osat kokoelmia, joiden paperissa, kansissa tai nidoksessa on vaurioita ja joita koskevat tulokset ylittävät vaurioille asetetut keskiarvot. Vuosilta 1810-1944 tällaisia kirjoja on 44 000 kappaletta.

Kirjasto toimii aktiivisesti kansainvälisessä yhteistyössä, erityisesti menetelmäkehittämisessä. Kirjasto on tehnyt aloitteen kansallisesta yhteistyöstä elektronisen aineiston pitkäaikaissäilytyksen organisoimiseksi. Syksyllä 2004 muodostetussa työryhmässä ovat mukana kirjaston ohella Tieteen tietotekniikan keskus, Kansal-

lisarkisto, Suomen elokuva-arkisto ja Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

Kirjaston digitointi-, mikrokuvaus- ja konservointiohjelmat nivoutuvat tulevaan säilytyspoliittiseen suunnitelmaan. Suunnitelma kattaa kansalliskokoelman paperiaineistojen lisäksi siihen kuuluvat äänitteet, av-aineistot, filmit ja elektronisen aineiston.

Kuntokartoituksen tulos

Helsingin yliopiston kirjaston kuntokartoituksessa kartoitettiin ensin kansalliskokoelman kansalliskokoelman tietokirjallisuus ajalta 1810-1944 ja kaunokirjallisuus ajal-

35 mm:n mikrokuvatut sivut

2004	tavoite	toteutunut
Jatkuva kuvaus	900 rullaa	1013 rullaa
Vanhat lehdet	1000 rullaa	1000 rullaa
Aikakauslehdet	100 rullaa	91 rullaa
2003		
Jatkuva kuvaus	950 rullaa	980 rullaa
Vanhat lehdet	400 rullaa	444 rullaa
Aikakauslehdet	100 rullaa	78 rullaa
2002		
Jatkuva kuvaus	950 rullaa	1043 rullaa
Vanhat lehdet	400 rullaa	388 rullaa
Aikakauslehdet	100 rullaa	65 rullaa

Wiipurin Sanomat.

N:o 117. Perjantaina 23 päivänä Toukokuuta. 1950.

Maailmantilast. Suomen tilast.	Maailmantilast. Suomen tilast.	Maailmantilast. Suomen tilast.
Maailmantilast. Suomen tilast.	Maailmantilast. Suomen tilast.	Maailmantilast. Suomen tilast.

LAURI KIVERKAS Helsinki. Toimitus maksaa kts 10-12 p. Toimitus maksaa kts 10-12 p.

Suomen tilast.		Suomen tilast.	
Maailmantilast.	Suomen tilast.	Maailmantilast.	Suomen tilast.
Maailmantilast.	Suomen tilast.	Maailmantilast.	Suomen tilast.

Herrojen pukuja ja paittoita kevyt ja kesikankaista, valmistetaan tilauksen mukaan.

A. E. Oden ja kumpi. Riihimäki.

Henkilövakuutus-Osakkeittia SUOMI, Osakepääoma 1 miljoona.

Osakepääomä, maksu takuuna, on perustettu valtiolta. Vakuutusmaksu on 1000 markkaa. Osakkeen hinta on 1000 markkaa. Osakkeen ostajalle maksetaan 1000 markkaa. Osakkeen ostajalle maksetaan 1000 markkaa.

Diacepanti
Lääkeaine, joka on tarkoitettu...
Huviretken.
EMIL MALMBERG
Helsinki.

Varatuomari WILHO KROGZDUS — Wiipuri — toimittas lakiasioloita.

ta 1810-1972. Tällöin oltiin siirretty loppupaperista happamampaan puusta valmistettuun paperiin, joka tuhoutuu happamuudesta johtuen huomattavasti nopeammin kuin loppupaperi. Laajoja, otantaan perustuvia kuntokartoituksia on tehty ulkomailla esim. Stanfordin ja Yalen yliopistojen kirjastoissa. Kuntokartoituksen ensimmäinen osa valmistui keväällä 2004.

Kartoituksessa käytetyt ositetun otannan ansiosta voidaan saada viitteitä alakohtaisen ryhmien vaurioitumisesta. Tulokset osoittavat, että tietokirjallisuuden kirjat ovat huonokuntoisempia kuin kaunokirjallisuuden ja että kokoelmasta 44 000 teosta pitäisi asettaa käyttökiltoon. Myös muut kirjat kärsivät happamuudesta ja ovat myös jatkokäsittelyn tarpeessa.

Kuntokartoitus on jatkunut Slaavilaisen kirjaston kokoelmiin, joiden aineisto saatiiin kartoitetuksi ja tiedot viedyksi laajaan tilasto-ohjelmaan.

Digitointiyhteistyö arkistojen, kirjastojen ja museoiden kanssa

Kirjasto koordinoi muistiorganisaatioiden eli arkistojen, kirjastojen ja museoiden eKAM-digitointiyhteistyötä. Se tähtää digitoinnin, sen resurssoinnin ja rakenteiden edistämiseen Suomessa. Vuonna 2004 valmistui muistiorganisaatioiden tietovarantojen yhteiskäytön esiselvitys, ns. Kamut 2. Digitointiyhteistyötä edistämään järjestettiin muistiorganisaatioille runsaan yleisön kerännyt Verkko auki? -tapahtuma Kansallismuseossa.

Kirjaston Mikrokuvaus- ja konservointilaitos koordinoi kirjastojen digitointiyhteistyötä,

Sanomalehtien esivalmistelu oli asetettu vuodeksi 2004 ennätykselliset tavoitteet, yhteensä 2000 rullaa. Kaikki Suomessa julkaistut sanoma-, paikallis- ja ilmaisjakelulehdet mikrokuvattiin. Määrä vastaa kaksinkertaisen sanomalehtien vuosittaisen ilmestymismäärän käsittelyä ja kuvaamista.

Kirjastossa tehtiin ensimmäinen värikuvauskokeilu kun Suosikki-lehti värillisine julisteineen kuvattiin mikrofilmille. Kuva: Suosikki 12/1968.

jonka tavoitteena on saada muistiorganisaatioiden keskeinen kulttuuriperintö digitoituksi vuoteen 2010 mennessä. Digitointiohjelma tähtää kirjastojen keskeisen aineiston digitointiin. Kirjaston omat kokoelmat muodostavat merkittävän osan kirjastojen digitointiohjelmasta. Maaliskuussa ja lokakuussa järjestettiin kirjastossa digitoinnin työseminaarit, jossa digitointiprosessi, siihen liittyvät aineistot, tekniikat ja asiakkaat käytiin läpi. Kirjasto perusti useita työryhmiä varmistaakseen, että kirjaston eri toimintoja koskevassa digitointiprosessissa eri osatekijät huomioidaan.

Uraauurtavaa sanomalehtien digitointia

Ainutlaatuinen ohjelmiston käsittelytesti ja tietojärjestelmäkehityksen pilottihanke tehostavat digitointia merkittävästi, täydentävät ja laajentavat kirjaston palvelukokonaisuutta. Helsingin yliopiston kirjasto testasi sanomalehtisivujen käsittelyohjelmistoa ensimmäisenä kansalliskirjastona maailmassa. Sanomalehtiaineistolla on maksimaalinen kansallinen käytettävyys ja sen digitoinnilla kaikkien kirjastojen tuki. Innostunutta palautetta tulee jatkuvasti ympäri maailmaa.

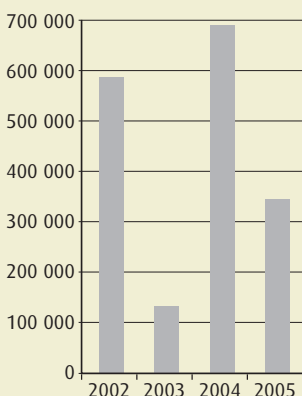
Historiallisen sanomalehtikirjaston puolella aloitettiin helmikuussa menetelmäkehityshanke, johon myös Ruotsin Kuninkaallinen Kirjasto osallistuu. Kyseessä on hajautettu ohjelmisto, jolla voidaan automatisoida sanomalehtisivukuvien käsittely. Helmikuussa alkoi myös historiallisen sanomalehtikirjaston tietojärjestelmän kehitys sovelluspalvelinalustaksi. Ohjelmistokehitystyön on tehnyt helsinkiläi-

nen Reaktor Innovations. Järjestelmän avulla voidaan tallentaa sanomalehtien lisäksi myös digitoituja aikakauslehtiä ja monografioituja pienpainatteita.

Monista kansainvälisistä hankkeista, jotka kehittävät digitaalisen datan siirtämistä mikrofilmille pitkäaikaisilytystä varten, teknisesti kunnianhimoisin ja mielenkiintoisin on Archive Laser -hanke, jonka teknologia perustuu Fraunhofer Institutin kehittämään Arrilaser-filmitulostimeen. Kirjasto on käyttäjänä mukana hankkeen partneriverkostossa, jonka ensimmäiseen seminaariin osallistuttiin kesäkuussa.

Euroopan Komission rahoittama Minerva-projekti jatkuu vuoteen 2005. Vuonna 2004 kirjaston edustajat esittelivät Minervaa ja sen toimintaa Bibliotheca Baltica -seminaarissa Greifswaldissa, Saksassa. Kansallisten edustajien tapaaminen järjestettiin Haagissa ja Dublinissa. Projektin tavoitteena on turvata digitoinnin rakenteiden kehittyminen ja projektin tulosten hyödyntäminen myös tulevaisuudessa.

Digitointiin myönnetty projektirahoitus

Kansallisaineiston digitointiin kirjasto sai 350 000 € määrärahan opetusministeriöltä kuntokartoituksen raportin valmistuttua. Määrärahalla voidaan digitoida ja mikrokuvata noin 1 500–2 000 teosta noin 44 000:sta huonokuntoisesta teoksesta. Rahoituksen riittämättömyys suhteessa digitoinnin tarpeisiin on keskeisin ongelma.

Kuva: Pyhän Agneksen messu.

Graduale Aboense 1300-luvun loppu tai 1400-luvun alku.

Kansallisen kirjastoverkon koordinointi

Keskeisin hanke kirjastoverkon koordinoinnissa liittyi kansalliskirjaston toimialan laajennuksen valmisteluun. Valmistelua on tehty opetusministeriön koollekutsumassa ryhmässä, kirjastoverkon kanssa, Helsingin yliopiston valmisteluryhmässä, kansalliskirjastossa ja yksittäisten palvelujen tasolla. Toimialalaajennuksen valmisteluun liittyi myös digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmän suunnittelu, joka saatettiin päätökseen vuoden loppupuolella. Palvelusopimuskulttuurin kehittäminen liittyy osaltaan myös valmistautumiseen. Strategiassa esitetty tavoite kolmivuotisista tai sitä pidemmistä sopimuksista on saavutettu verkkoaineiston hankintaa, portaalin keskitettyä ylläpitoa ja yhteistilastoa koskevissa sopimuksissa.

Elektronisen julkaisutoiminnan alueella saavutettiin merkittävä tulos avoimen tieteellisen julkaisutoiminnan (Open Access) edistämiseksi. Opetusministeri kutsui syksyllä työryhmän koolle tehtäväänään suositusten laatiminen avoimen tieteellisen julkaisutoiminnan edistämiseksi. Suositukset valmistuvat alkuvuonna 2005.

Toimivat yhteistyö- ja kumppanuussuhteet

Toimivat yhteistyö- ja kumppanuussuhteet ovat edellytys keskitettyjen palvelujen kehittämiseksi. Toimintavuonna yhteistyötä on kehitetty mm. CSC:n, virtuaaliyliopiston ja Kopios-ton kanssa. Kansainvälisellä tasolla yhteistyötä on kehitetty pohjoismaisten yhteistyökumppaneiden, kirjastokonsortioiden yhteistyöfoorumien, kansainvälisten hankkeiden ja järjestelmätoimittajien kanssa.

Digitaalisen kirjaston kokonaisuuden kehittäminen on suuri haaste kansalliskirjastolle. Vuonna 2004 asennettiin sekä portaali-ohjelmisto että dokumenttiarkisto. Järjestelmien yhteensopivuuden ja toimivuuden kehittäminen edellyttää saumatonta yhteistyötä asiantuntijoiden kesken. Yhteistyön varmistamiseksi kokonaisuuden koordinoinnista vastaa triangeliitiimi, joka koostuu usean päätoiminnon asiantuntijoista.

Portaalin asiakaskunta on laajentunut siten, että yleiset kirjastot ja ammattikorkeakoulut ovat tulleet

mukaan hankkeeseen. Yleisten kirjastojen käyttöönottoprojekti käynnistyi loppuvuonna.

Useissa tapauksissa kansalliskirjasto tuottaa kirjastoille keskitettyä peruspalvelua, jota räätälöidään edelleen kirjastoissa vastaamaan kunkin organisaation tarpeita. Tämä edellyttää toimintatapojen kehittämistä yhteistyössä asiakkaiden kanssa, siten että palvelu tukee kirjastoja parhaalla mahdollisella tavalla. Toimintatapoja on kehitetty analysoimalla ja kehittämällä palveluprosesseja sekä käynnistämällä vastavuoroinen virkamiesvaihto.

Toiminnan ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen on yksi suurista kirjastojen palveluverkon haasteista. Toiminnassa on päästy alkuun kehittämällä työkaluja, kuten KITT-tilastointiohjelmaa ja mittaristoa sekä luomalla kansainvälisiä yhteistyöverkostoja.

Yliopistokirjastojen verkosto käynnisti osaamistarvekartoitushankkeen keväällä 2004. Kansalliskirjasto koordinoi hankkeen. Osaamistarvekartan pohjalta laaditaan yliopistokirjastojen osaamisen kehittämissuunnitelma.

Digitaalinen kirjasto

Digitaalinen kirjasto = kirjastojärjestelmä, Nelli ja Doria

Toimialalajennukseen valmistautumisen ohella digitaalisen kirjaston kokonaisuuden käyttöönotto on ollut merkittävä kehittämishanke. Vuoden lopulla kaikki kolme osiota: kirjastojärjestelmä, tiedonhakuportaali ja dokumenttiarkisto on otettu käyttöön.

Vuonna 2004 Voyager-sovellus hyväksyttiin, kansallinen tiedonhakuportaali Nellin käyttöönotto käynnistettiin yliopistokirjastoissa ja digitaalisen aineiston hallintasovellus EN-Compass asennettiin ja otettiin käyttöön.

Kirjastojärjestelmä

Noin seitsemän vuotta kestänyt Linnea2-projekti voidaan katsoa kirjastojärjestelmän osalta päättyneeksi, kun Voyager-ohjelmisto hyväksyttiin elokuussa. Sanni-palvelimen korvaavan uuden palvelimen hankinnan suunnittelu aloitettiin esittelemällä asia yliopistokirjastojen neuvostolle ja keskustelemalla rahoituksesta opetusministeriön kanssa.

HELMI - tietokanta

HELMI-hainuomakkeet
Normaaliversio
Frame-versio

Tekijäselite
Näkeluettelo
Asiasanaluettelo

Arkistomateriaalit
Kartta-aineistot
Kuvat
Käsikirjoitukset
Nuottijulkaisut
Painetut tekstit

Tietokanta: HELMI (Helsinki Electronic Library. Multimedia Information)
Helsingin yliopiston kirjaston digitaalisen aineiston kuva- ja videotietokanta

Tallemus- ja hakuohjelma: Helsingin yliopiston Atk-keskuksen kehittämä TRIP-ohjelmiston sovellus.

Sisältö: Kansallista aineistoa kokonaisuina julkaisuna tai osittain kirjoja, piirustamateriaalia, karttoja, nuottijulkaisuja, kuvia ja käsikirjoituksia keskiajalta Suomen itsenäisyyden ajan alkuvuosiin. Materiaali on digitoitu kuvana, jolloin se on nähtävissä lähes alkuperäisen kaltaisena 'näköspainoksena'.

Viitemäärä: Vuoden 2001 lopussa tietokannassa on 514 nimekettä ja noin 6000 kuvatekstiä.

Käyttö: Aineisto on tekijänoikeudellisesti vapaata ja sen verkkokäyttö on maksutonta. *Helsingin yliopiston kirjasto* tiede- ja tutkimus, kum. digitaalikuvien käytetään tai nähdään linkkejä. Kuvista on saatavissa korkealaatuisia kopioita. Lisätietoja: Olli Omas, p. 09-191 22743, olli.omas@helsinki.fi tai [hyök-palvelu@helmi.fi](mailto:palvelu@helmi.fi)

Muut hakutavat: HELMI-tietokannaan sisältyvää aineistoa voidaan hakea myös kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisjärjestelmän MUISTI-tietokannasta.

Sivua päivitetty 10.5.2000

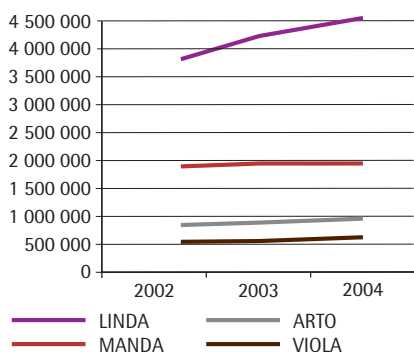
Muisti-hainuomake Kirjaston kotisivu

Helsingin yliopiston kirjaston ylläpitämät kansalliset tietokannat ovat merkittävä osa suomalaista tietoyhteiskuntaa. Tietokantojen käyttö kasvoi vuoden 2004 mittaan noin 20 %, mikä vastaa pitkän aikavälin keskiarvoja. Kunnallisten oppilaitosten koulut ovat uusin käyttäjäryhmä. Palvelun markkinointia kehitetään edelleen.

Yhteistyö ammattikorkeakoulu-kirjastojen kanssa jatkui Voyagerin käyttöönottovaiheen päätyttyä. Ammattikorkeakoulu-kirjastot ovat verkottuneet tehokkaasti sekä keskenään että Linnea-kirjastojen kanssa. Sitä ovat edesauttaneet yhteiset työryhmät, koulutustilaisuudet ja postituslistat sekä myös ammattikorkeakoulujen asioiden saaminen mukaan Linnea2-sivuille.

Linnea2-konsortioon hyväksyttiin uudeksi jäseneksi Maanpuolustuskorkeakoulu ja Maasotakoulu. Tieteellisten kirjastojen atk-neuvottelukunnan jo vuonna 1998 tekemä päätös ottaa Arkistolaitoksen kirjastot mukaan Linnea-yhteistyöhön vahvistettiin konsortion ohjauksryhmässä. Arkistolaitos tulee muodostamaan ns. erikoiskirjastojen tietokannan ytimen.

Linnea-tietokantojen tietuemäärät

Tietokannat

Kotimaisten artikkelien ARTO -tietokannassa oli vireillä useita projekteja. ARTON ja BTJ Kirjastopalvelu Oy:n Aleksin päällekkäisyyksien ja päällekkäisen työn vähentämisestä jatkettiin neuvotteluja BTJ:n kanssa. Historiallisen bibliografian monografia- ja kokoomateosten artikkelitietueet vuodesta 1981 lisättiin ARTOON.

Yleisten kirjastojen MANDAtietokannan käytöstä tehtiin selvitys alkuvuodesta. Yleisten kirjastojen neuvosto päätyi jäädyttämään MANDAN vuoden 2002 tasolle. Skandiinaavisen virtuaalisen yhteisluettelon projekti (SVUC) päättyi vuoden 2003 lopussa. SVUC jatkuu tällä erää normaalina peruspalveluna; sopimus tästä on solmittu vuoden 2005 loppuun asti. Muita merkittäviä kansainvälisiä yhteishankkeita ovat TEL, jonka tuotantovaihe alkaa vuoden 2005 alkupuolella, sekä ONE Association, joka avaa kirjastolle uusia tietokantoja kopioluettelointia varten.

Nelli- kirjastojen tieto yhdestä paikasta

Nelli-portaali on kaikki kirjastojen elektroniset tietoaineistot sisältävä palvelupaketti, josta elektroniset lehdet, kirjat, hakuteokset, kirjastoluettelot, viitetietokannat ja paikalliset verkkoaineistot löytyvät helposti. Yliopistokirjastoissa Nelli-portaali oli koekäytössä vuoden 2004

Kansallinen tiedonhakuportaalin eli kaikki kirjastojen elektroniset tietoaineistot sisältävän Nelliin avasi opetusministeri Tuula Haatainen 15.9.2004. Nellytys-performanssin esittivät taiteilijat Heikki Laitinen, Reijo Kela ja Kimmo Pohjonen. Kuva: Eero Roine.

ajan. Ohjelmiston versiovaihdos viivästytti käyttöönottoa jonkin verran, koska uusi versio sisältää merkittäviä uudistuksia. Suomen-, ruotsin- ja englanninkieliset käyttöliittymät ovat valmiit ja Nelli-portaali otettiin tuotantokäyttöön kaikissa yliopistoissa alkukevään 2005 aikana.

Yleisten kirjastojen sektorilla Nelli-portaalin käyttöönotto alkoi lokakuussa.

Myös ammattikorkeakoulukirjastojen kanssa tehtiin päätös Nelli-portaalin käyttöönotosta; käyttöönotto aloitetaan vuonna 2005.

Oulun yliopistossa valmistui osana opinäytetyötä Nelli-tiedonhakuportaalin käytettävyyseraportti, jonka avulla portaalin käytettävyyttä voidaan kehittää. Asiakaskoulutusmateriaalit tehtiin yhteistyössä useiden yliopistojen kanssa.

Lisensioitujen aineistojen lisäksi kansalliskirjaston tietoresursseja on asennettu portaaliin. Portaalin kautta voidaan hakea Linnea-tietokantoja. Lisäksi Artosta ja Helkasta muodostettiin loogiset elektroniset kokoelmat. Portaalin e-lehtipalvelu otettiin käyttöön 12 yliopistossa. Myös Open Access lehtikantojen käyttöönotto on alkanut hyvin. Tällä hetkellä haettavissa on 750 lehteä.

Dokumenttiarkisto Doria

Dokumenttiarkisto on digitaalisten aineistojen hallintajärjestelmä, joka perustuu ENCompass for Digital Collections -sovellukseen. Kirjasto käyttää sitä etenkin elektronisten vaapakappaleiden hallintaan, mutta myös muiden digitaalisten aineistojen arkistointiin ja jakeluun. Sen soveltuvuutta kaupalliseen kuvapalvelutoimintaan on myös tutkittu.

Sovelluksen käyttöönotto ajoitui syksyyn, jolloin järjestettiin myös ENCompass-koulutusta. ENCompass on asennettu Helsingin yliopiston tietotekniikkaosaston palvelimelle. Kirjaston asiantuntijat kävivät korkeakouluissa esittelemässä sovellusta.

E-thesis ja Elektra

Kirjasto vastaa Helsingin yliopiston elektronisia väitöskirjoja ja muita julkaisuja sisältävän tietokannan, E-thesiksen ylläpidosta ja kehittämisestä. Tietokanta sisältää kaikkiaan noin 1500 julkaisua. Yliopisto kehittää palvelua osana laajempaa julkaisemistoiminnan uudistamista. Kirjasto on laatinut suunnitelman sekä palvelun infrastruktuurin uudistamiseksi että palvelupiirteiden lisäämiseksi. Palvelulle perustettiin yliopiston julkaisuneuvottelutoimikunnan alaisuudessa toimiva ohjausryhmä. Yliopiston väitöstietohankkeen työryhmä edellytti palvelun yhteyteen liitettäväksi kaikkien yliopiston väitöskirjojen tiedot ja tiivistelmät.

Elektra - kotimaisia tieteellisiä julkaisuja sähköisessä muodossa	
	<p>Elektran aineisto</p> <p>Elektran aineistoon kuuluu pääasiassa Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenorganisaatioiden julkaisuja, jotka ovat keskeinen kotimainen tieteellisen tiedon jakelukanava. Tavoitteena on koota yhteen palveluun merkittävä osa kotimaisista tieteellisistä julkaisuista, joiden laadusta vastaavat tieteelliset seurat tai julkaisutoimikunnat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aakkosellinen luettelo lehdistä julkaisioineen • Julkaisut ajoittain • Väitöskirjat • Tekijänoikeus <p>Elektran materiaaliin pääsee käsiksi Arto-viitettietokannan kautta. Arto sisältää tiedot yli 900 000 kotimaisissa tieteellisissä lehdissä julkaistusta artikkelista. Elektran aineistoon kuuluu helmikuussa 2005 yli kymmenen tuhatta kokotekstimuodossa saatavilla olevaa artikkelia noin 40 keskeisestä lehdestä tai vuosikirjasta sekä lukuisia historian alaan kuuluvia väitöskirjoja. Aineistoa kartutetaan jatkuvasti.</p> <p>Elektrassa edustettuja tieteenaloja aloja ovat fysiikka, bio- ja ympäristötieteet, maantiede, metsätiede, eläinlääketiede, historia, kielitiede, kirjallisuus, kasvatustiede, psykologia, yhteiskuntatieteet ja tiedepoliittika.</p>

Elektra on lähinnä tieteellisten kausijulkaisujen artikkelitietokanta, jota kirjasto ylläpitää yhdessä Kopioston kanssa. Aineisto liitettiin osaksi FinELibin tarjontaa. Aineiston käyttö nousi edellisestä vuodesta n. 14%.

FinELib – Kansallinen elektroninen kirjasto

Elektronisen aineiston hankinnan infrastruktuurin kehittäminen

FinELib-strategian (2004-2006) toteuttaminen lähti hyvin käyntiin. Strategisista päämääristä keskeisin on asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaaminen. Asiakaspalvelun edellytyksiä kehitettiin mm. seuraavin tavoin: asiakastietojen hallintaohjelman suunnittelu, asiakaskunnan segmentointi ja asiakkuusajattelun opiskelu sekä käyttäjäkyselyn uudistus yhteistyössä Tampereen informaatiotutkimuksen laitoksen kanssa.

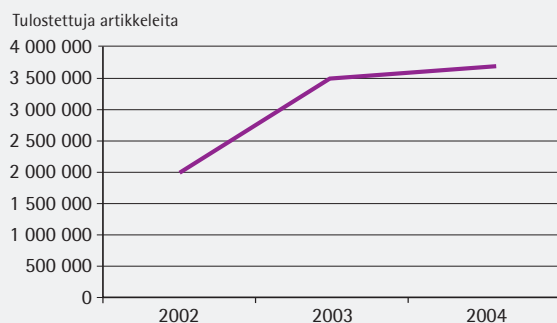
Asiakastyytyväisyyttä lisää myös tehokas taloushallinto ja kustannustehokkuus. Toimintatapojen kehittäminen, kuten tiimityö ja vastavuoroinen

virkamiesvaihto asiakaskirjastojen kanssa sekä osaamisen kehittäminen luovat edellytyksiä asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamiseen. Osaamisen kehittämisessä painopistealueina olivat johtaminen sekä tulevaisuuden osaamistarpeen määrittely.

Yliopistot hankkivat valtaosan elektronisista aineistoistaan FinELibin kautta (84 %). Ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten aineistoista sen sijaan alle puolet hankitaan FinELibin välityksellä (KITT 2003). Tutkimuslaitosten kohdalla vaihtelu on suurta eri kokoisten tutkimuslaitosten välillä. Suuret organisaatiot hankkivat valtaosan aineistojaan FinELibin välityksellä, sen sijaan pienet varsin vähän.

Vuonna 2004 aloitettiin neuvotellut 27 uudesta elektronisesta aineistosta, joista saatiin konsortion käyttöön 14 uutta aineistoa. Näistä kotimaisia oli kolme. Uudet kotimaiset aineistot olivat suosittuja, suurimman konsortion jäsenmäärä on lähes 40 organisaatiota.

FinELib-aineistojen käyttö

Hankinnat lisääntyvät humanistisissa ja yleisten kirjastojen aineistoissa

Vuonna 2004 elektronisen aineistohankinnan painopistealueina olivat e-kirjat, humanistiset aineistot sekä yleisten kirjastojen aineistot. Aineistoneuvottelut aloitettiin kuudesta uudesta e-kirjapaketista, joista neljästä onnistuttiin neuvottelemaan lisenssit vuodelle 2005. E-kirjojen osalta aineistohankintaa helpotti lisenssipoliittikkaan tehty lievennys aineistojen pitkäaikaiskäytöstä sekä aineistokonsortion koon pienentäminen neljään organisaatioon entisen kuuden sijasta. Myös muita aineistokonsortioita onnistuttiin muodostamaan aineistoista, joista aiemmin ei olisi ollut mahdollista muodostaa konsortiota liian vähäisen jäsenmäärän vuoksi.

Yleisten kirjastojen aineistohankintaa edisti aiempaa joustavampi ilmoittautumismenettely ja lisensointipoliittikkaan tehty lievennys pitkäaikaiskäytön osalta.

Tutkimustoiminta edistää kirjastoon ja julkaisuperintöön liittyvää tutkimusta

Kirjaston tutkimustoiminta edistää kirjastoon, julkaistuun kulttuuriperintöön ja sen välitykseen liittyviä tutkimusintressejä. Tutkimus voi kohdistua kirjaston kokoelmiin sekä kirjahistoriaan, tietoverkkoon, sisältötuotantoon ja palvelujen evaluointiin. Kirjasto laajensi yhteistyöverkostoja tutkijoiden, yliopistolaitosten ja muiden tutkimuslaitosten kanssa.

Kirjasto järjesti kutsuseminaarin Tiedon tuotannon ja käytön muuttuva maailma ja laati siihen liittyvän tutkimusohjelma-aloitteen Suomen Akatemialle yhdessä viestinnän laitosten ja informaatiotutkimuksen laitosten kanssa. Vuonna 2004 käynnistettiin kuusi hanketta, joista kolme käsittelee tietoverkkoon liittyviä aiheita ja kolme kokoelmia ja kirjahistoriaa.

Taiteilija Ilse Ackermanin näkemys Kansalliskirjastosta (1982) ilahduttaa nyt kirjaston ystäviä hiirimattona.

Kulttuuritoiminta ja viestintä lisäsivät kirjaston näkyvyyttä

Näyttelyt ja tapahtumat huippusuosittuja

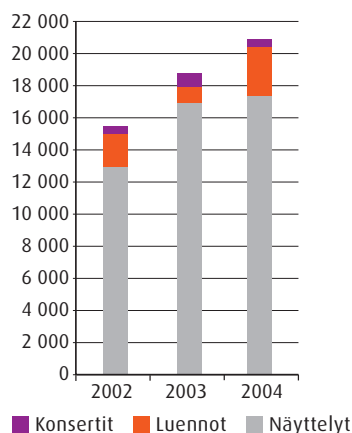
Näyttely- ja kulttuuritoiminta oli vilkasta ja sai hyvää palautetta niin suurelta yleisöltä, tutkijoilta kuin medialta. Toiminnan markkinointia tehostettiin ja luotiin uusia mediayhteyksiä. Verkostoa eri kulttuurilaitoksiin, -seuroihin ja tutkijapiireihin laajennettiin sekä löydettiin uusia yhteistyökumppaneita. Näyttely- ja kulttuuritapahtumien kausiohjelmien kysyntä kasvoi niin, että kevään ja syksyn kausiohjelmien painosmäärää ja levitystä lisättiin. Kausiohjelman sisältö ja ulkoasu saivat erityistä kiitos-

ta. Monipuolisella ohjelmatarjonnalla saatiin tilaisuuksiin uusia kävijöitä. Tutkija Eva Ahl suoritti Pyhä Birgitta ja Suomi –näyttelyn yhteydessä kävijäkyselyn, jonka perusteella kirjasto sai lähes pelkästään kiitosta. Kuvia ja tekstejä pidettiin hyvinä ja informatiivisina.

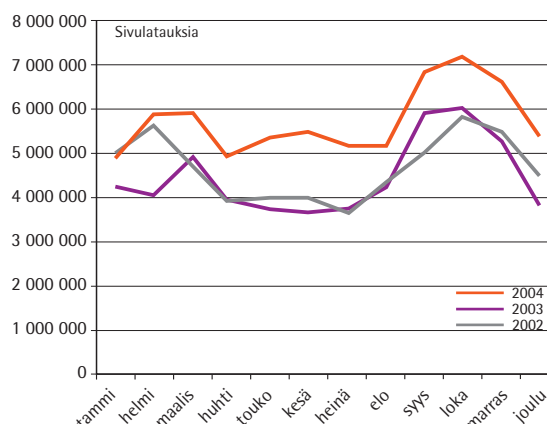
Palvelu- ja mediaviestintää tehostettiin

Kirjasto kehitti edelleen palveluviestintää parantaakseen palvelujen saatavuutta, yhteistyötä sidosryhmiensä ja kirjastoverkon kanssa ja lisätäkseen näkyvyyttään ja tunnettavuuttaan.

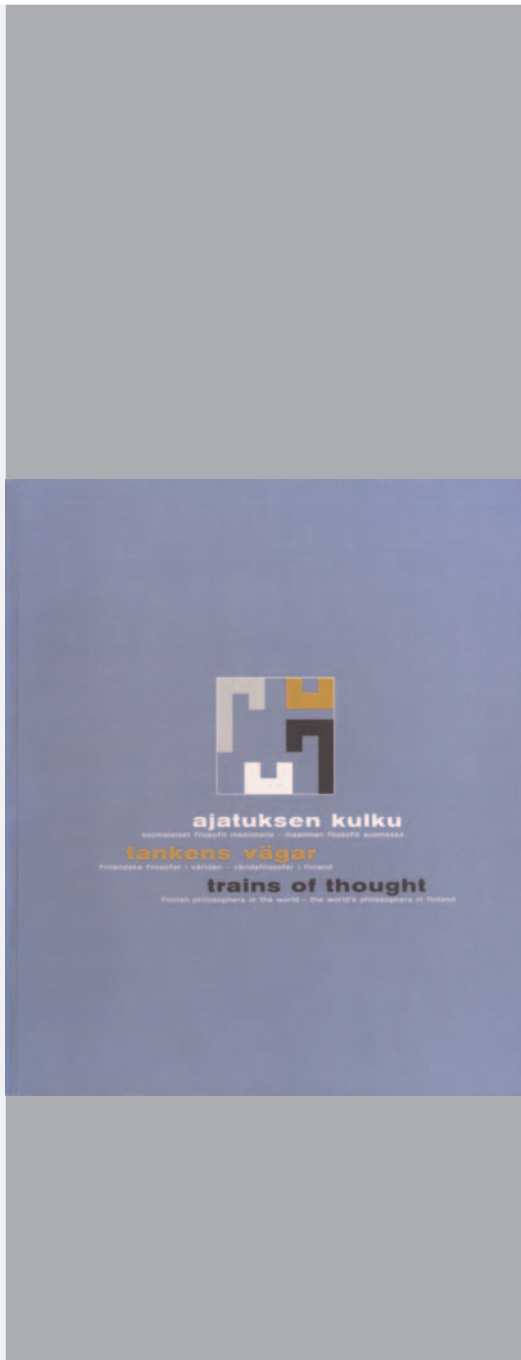
Kulttuuritilaisuuksien kävijämäärät

www-sivujen käyttö

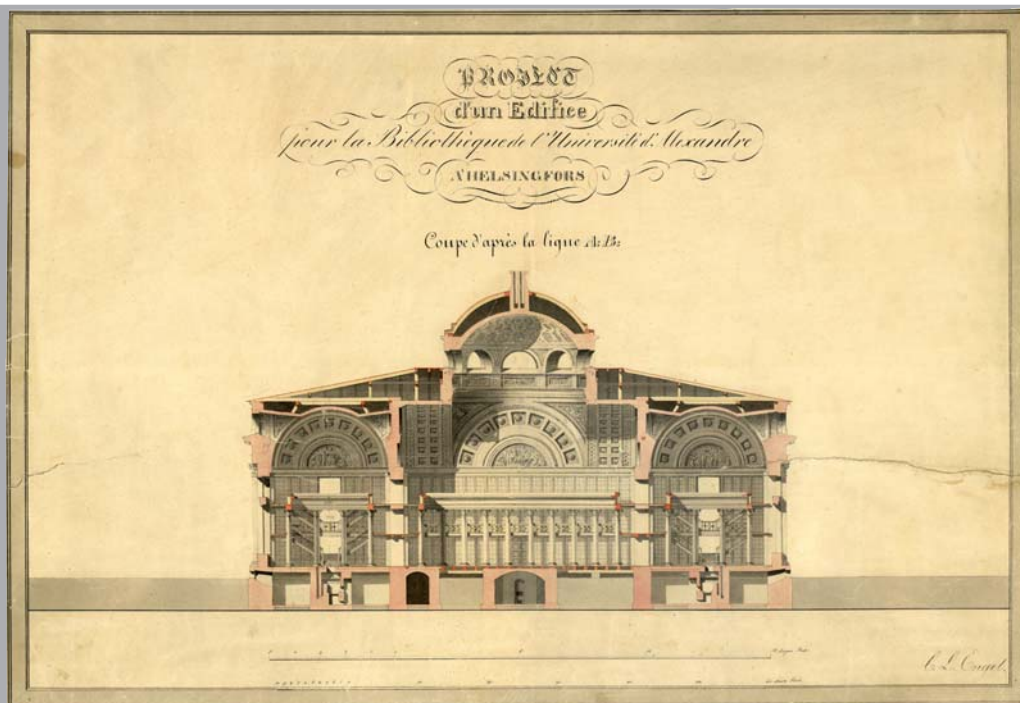
Kaavio osoittaa, että kirjaston www-sivujen käyttö on runsainta lukukausien aikana.

Syyskauden gallerianäyttely ”Ajatuksen kulku. Suomalaiset filosofit maailmalla – maailman filosofit Suomessa” suunniteltiin yhteistyössä Helsingin yliopiston filosofian laitosten ja Suomen Filosofisen Yhdistyksen kanssa. Näyttelyllä juhlistettiin mm. kansainvälistä In memoriam. Georg Henrik von Wright –symposiumia. Näyttelyyn liittyvä luentosarja oli yleisömenestys. Näyttelyyn liittyen julkaistiin kolmikielinen kirja ”Ajatuksen kulku - Tankens vägar – Trains of Thought”.

”Laulu liittää yli meren maan. J. L. Runeberg 200 vuotta” -näyttely toteutettiin yhteistyössä Svenska litteratursällskapetin kanssa. Päänäyttelyn ja sen ohessa tuotetun kiertonäyttelyn tuotantokustannuksiin saatiin rahoitus kansallisen juhluvuoden rahastosta. Näyttelyn mainontaan saatiin sponsoritukea Kalevala Koru Oy:ltä, joka kustansi Classic Radioon mainoksen näyttelystä. Kansalliskirjasto -lehti ilmestyi erillisenä Runeberg-numerona. Kuvassa Runebergin nimeä kantavia tuotteita näyttelystä.

M. A. Numminen kertoi suhteestaan J. L. Runebergiin 5.2.2004 järjestetyssä kirjailijavierailussa. Lopuksi hän esitti ystävineen Runebergsambaa.

Kirjasto avasi verkkosivuilleen Historialinjan, joka sisältää avain-tapahtumat kuvineen kirjaston alkua ajoista näihin päiviin. Kuva: Helsingin yliopiston kirjaston leikkauspiirustus. C. L. Engel 1836.

Kirjan ja ruusun päivän, Vammalan Vanhan kirjallisuuden päivien ja kirjaston joulumarkkinoiden myyntitapahtumissa kirjaston uudet tuotteet herättivät kiinnostusta ainutlaatuisuudellaan.

Yhtenäisen visuaalisen ilmeen varmistava aineistopankki valmistui yhteistyössä Yliopistopainon kanssa. Kirjasto uusi sen mukaisesti 18 eri esitettään.

Kirjasto osallistui Helsingin yliopiston 15.10. järjestämään, opiskelijoille suunnattuun Humanisti -forumiin sekä Helsingin kirjamesuille 28.–31.10.2004. Kirjamesuilla kirjastolla oli yleisöä kiinnostanut yhteinen, monia kirjastopalveluja ja toimintaa sekä tuotemyyntiä sisältänyt osasto pääkaupunkiseudun HelMet -kirjastojen kanssa. Kuva kirjamesuilla julkistetusta Alma ja Toivo Kuulan elämästä kertovasta verkkoteoksesta.

Kirjaston ainutlaatuisia kokoelmia esittelevä, neljäkymmenen asiantuntijan kirjoittama, *Muistiin painettua* -teos ilmestyi suomen-, ruotsin- ja englanninkielisinä laitoksina syksyllä 2004. Kirjan toimituskunnan muodostivat: professori Seppo Zetterberg (vas.), dosentti Pirkko Leino-Kaukiainen, erikoissuunnittelija Leena Pärssinen, kirjastonhoitaja Esko Rahikainen ja dosentti Tapio Markkanen.

Viestinnän ja markkinoinnin koordinoimiseksi perustettiin toukokuussa 2004 viestintätiimi, johon kuuluu jäseniä kirjaston kaikista päätoiminnoista. Kirjaston viestintästrategia vuosille 2004-2006 laadittiin. Kirjaston toimittamien painettujen lehtien tilaajamäärät lisääntyivät n. 10 %. Kaikki kausijulkaisut olivat luettavissa myös verkossa.

Tiedotteita kirjasto- ja tiedemaailman viestintävälineille sekä lehdistölle ja sähköiselle medialle lähetettiin kahdeksantoista kappaletta. Median edustajia kutsuttiin laajasti kirjaston järjestämiin tilaisuuksiin ja erillisiä tiedotustilaisuuksia pidettiin kolme. Kontakteja sidosryhmien ja tiedotusvälineiden edustajiin lisättiin. Lehtien, radion ja TV:n toimittajia palveltiin toimittamalla tietoa aineistoista, asiantuntijoista ja kuvauskohteista. Kirjaston näkyvyyttä mediassa kartoittava seurannan analyysi valmistui ja sen tuloksena kirjasto esiintyi tiedotusvälineissä 1.12.2003-30.11.2004 välisenä aikana vuoden jokaisena päivänä keskimäärin 1,3 kertaa. Näkyvyys on lähes kaksinkertaistunut edellisvuoteen verrattuna.

Yhteistyö Helsingin yliopiston kirjastojen tiedottajien kanssa jatkui edelleen tiiviinä.

Kansallisen lehtipankin, uuden laajan sanoma- ja aikakauslehtiä sisältävän verkkopalvelun julkistamista Helsingin kirjamesuilla 31.10.04 edelsi tiedotusyhteistyö Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Kopiosto ry:n kanssa. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura oli hankkeessa mukana lehtien julkaisijana, Kopiosto tekijänoikeuksien selvittäjänä.

Organisaatio ja hallinnon kehittäminen

Organisaatio

Kansalliskirjastostrategiassa vuosille 2004–2006 on viitotettu kirjaston palvelutehtävää koko kirjastoverkon palvelu- ja kehittämysyksikkönä. Kirjaston toimialan laajentamista toteuttava opetusministeriön asettama työryhmä on toiminut vuoden 2003 lopusta. Toimintavuonna työskentely keskittyi erityisesti peruspalvelujen ja niitä koskevien kustannusten määrittelyyn sekä tulosoajauksen ja rahoitusrakenteen

uudistamiseen. Peruspalvelujen määrittelyä tehtiin yhdessä kaikkien kirjastosektorien edustajien kanssa, jotka asettivat laajan kyselyn perusteella kirjaston kaikki kansalliset peruspalvelut tärkeysjärjestykseen. Arviointi osoitti, että lähes kaikki palvelut koettiin niin välttämättömiksi, että ne tulisi rahoittaa koko kirjastoverkolle keskitetysti.

Tulosohjausta pohtinut ryhmä teki esityksen tulosneuvottelumenetelyksi, joka mahdollistaisi kirjastolle

oman tavoite- ja rahoitusneuvottelun opetusministeriön kanssa kansallisten palvelujen osalta. Neuvottelutulos liitettäisiin osaksi Helsingin yliopiston sopimusta.

Toimialan laajentamiseen liittyen käynnistyi Helsingin yliopiston ja kirjaston välinen paikallisen työryhmän työskentely, joka keskittyi kirjaston yliopistolle kohdennettujen palvelujen ja keskinäisen yhteistyön määrittämiseen ja kehittämiseen. Kirjaston omaa sisäistä valmistautumista toimialan laajentumiseen vahvistettiin ylikirjastonhoitajan nimittämällä toimialatiimillä. Kirjasto jatkoi määrätietoisesti johtamisen kehittämistä niin johtoryhmässä kuin lähiesimiestoiminnassa. Henkilökohtaisten johtamistaitojen rinnalla on edistettiin strategista johtamista. Johtamisen tueksi käynnistettiin johdon tietojärjestelmän rakentaminen.

Koko henkilöstö panosti suuresti tiimimäisten työskentelytapojen omaksumiseen. Kirjasto on edistänyt edellisen vuoden laajan arvotyön mukaisesti osaamisen ja vastuun jakamista ottamalla käyttöön tiimimäisen työskentelyn. Kaikki ovat osallistuneet tarvittavaan koulutukseen, tiiminvetäjät ja lähiesimiehet useampaan. Tiimiytyminen vaikuttaa päätoimintojen sisäiseen organisaatioon.

Henkilöstö

Kirjasto jatkoi edellisenä vuonna käynnistämänsä henkilöstön kehittämisohjelman toteuttamista. Painopis-

teet keskittyivät suunnitelmalliseen koulutusohjelmaan, perehdyttämisen kehittämiseen sekä mentorointiohjelman edistämiseen. Ammattitaidon jatkuvaksi kehittämiseksi järjestettiin omia luentoja 10, joihin osallistui 180 kuulijaa. Kulttuuriperintöluentosarjassa toteutettiin viisi tilaisuutta, joihin osallistui yli 200 kuulijaa. Näiden rinnalla otettiin käyttöön erityisesti uusia sovelluksia ja palveluja käsittelevät työseminaarit, jotka laajentavat kehittämistyöhön osallistuvien joukkoa. Perehdyttämistä kehitettiin perehdyttäjäkoulutuksella, perehdytystilaisuuksilla sekä laatimalla sisäisille sivuille Uuden työntekijän koulutuspaketti sekä yhteiset ohjeet. Monet tilaisuudet olivat avoimia myös muiden kirjastojen henkilöstölle.

Kirjaston henkilökunnan perinteisissä kevätjuhlissa iloitaan monin tavoin.

Kirjaston mentorointiohjelma on osa laajempaa senioriohjelmaa, jolla pyritään mm. varmistamaan avainosaamisen säilyminen kirjastossa senkin jälkeen, kun osaajat siirtyvät eläkkeelle. Vuonna 2004 toteutettiin kaksi mentorointia.

Kirjastossa oli vuoden lopussa 201 virkaa ja tehtävää. Henkilötyövuosia kirjastossa tehtiin 244. Valtiovarainministeriön antamat ohjeet määräaikaisten palvelussuhteiden käytöstä vaikuttivat kirjaston virkarakenteeseen. Vuonna 2004 perustettiin peräti 12 uutta työsuhteista tehtävää ja neljä uutta virkaa. Tehtävät olivat pysyväisluonteisia. Neljatoista on irtisanoutunut, näistä kahdeksan on siirtynyt toisen työnantajan palvelukseen. Kirjasto on jatkanut alle 15 palkkaluokkien muuttamista samoin kuin muiden palkkojen korjaamista mahdollisuuksien mukaan ennakoiden uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoa. Vuoden lopussa kirjastossa käynnistettiin lähiesimiestilaisuudet uuden palkkausjärjestelmän edellyttämien arviointikeskustelujen toteuttamiseksi kevään 2005 aikana.

Kirjasto osallistui Paras Käytäntö Oy:n järjestämään henkilöstöjohtamisen benchmarking´04 -vertailuun. Vertailuryhmiin kuului sekä julkissektorin että yksityissektorin organisaatioita. Tarkasteltavina olivat johtaminen, henkilöstövoimavarojen hallinta, palkkaus, osaamisen kehittäminen ja henkilöstön hyvinvointi ja tyytyväisyys. Kirjasto kehittää henkilöstöräportointiaan jatkossa saa-

dakseen tarvittavaa seurantatietoa henkilöstöjohtamisen tehostamiseksi.

Kirjaston työhyvinvointitoiminta käynnistettiin parin vuoden tauon jälkeen. Toiminnan esittelemiseksi laadittiin omat sivut sisäisille sivuille. Keskeinen tehtävä oman tyhy-toiminnan organisoinnin rinnalla oli Helsingin yliopiston kirjastolaitoksen Kaiku-hankkeeseen osallistuminen ja sen seuranta. Tyhy-ryhmä on keskustellut laajasti työyhteisöön, tiimiytymiseen, palkkarakenteen uudistukseen ja työssä jaksamiseen liittyvistä kysymyksistä. Kirjasto tuki työhyvinvointia lisääviä liikuntamuotoja henkilöstön toivomusten mukaisesti. Syksyllä toteutettiin yhdessä Stadian fysioterapiapiskelijoiden kanssa ergonomiakartoitus. Työterveyshuollon kanssa järjestettiin päihdeongelmasta keskustelutilaisuus.

Vuoden Hyvin tehty -palkinto myönnettiin kirjaston kulttuuritoimintaan osallistuneille.

Talous

Kirjaston toimintamäärärahoihin myönnettiin vuonna 2004 kaikkiaan 15 282 200 euroa. Tähän sisältyy toimintavuotta koskeva palkankorotusraha. Tilakustannusten osuus oli 4 277 400 euroa. Kokonaissummaan sisältyy kansalliselle elektroniselle kirjastolle yliopistoja varten myönnetty 3 milj. euroa sekä ensimmäistä kertaa tulossopimukseen sisältynyt 190 000 euron hankeraha kansallisten aineistojen digitointiin. Määrärahoi-

hin sisältyy myös 330 000 euroa vapaakappalelain valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin.

Valtakunnallinen rahoitusosuus kasvoi 11 900 000 euroon. Opetusministeriö myönsi 300 000 euron lisäyksen kansallisten palvelujen kehittämiseen. Kirjasto kohdensi rahaa digitaalisen kirjaston palveluihin ja digitointiin. Helsingin yliopisto jatkoi lisäpalkan myöntämistä kirjastojen järjestelmä- ja tietokantapalveluja tuottavalle Helka-palvelulle. Yliopisto myönsi myös lisärahoitusta elektronisten väitöskirjojen E-thesis-palvelujen kehittämiseen.

Digitointia ja sen tarvitsemaa rahoitusta koskeva keskustelu on toimintavuonna ollut vilkasta. Kirjaston laskelmien mukaan digitointiin tarvittaisiin vähintään 1 milj. euroa vuodessa. Opetusministeriön myöntämän hankerahan lisäksi kirjastolla on ollut käytettävissä ministeriön myöntämä erillISRaha 135 000 euroa. Vuoden lopussa ministeriö myönsi lisärahan vuosiksi 2004-2006, yhteensä 350 000 euroa kansalliskokoelman digitointiin.

Kirjaston alustavien laskelmien mukaan menot ovat pysyneet edellisvuoden tasolla. Kirjaston vakinaisten palkkojen osuus menoista oli noin 5,9 milj. euroa. Kirjaston maksullisen palvelutoiminnan tulot kasvoivat yli 40% edellisvuoteen verrattuna, kokonaistulot olivat noin 1,7 milj. euroa. Tämä johtui erityisesti tietokanta- ja digitointitulojen kasvusta. Muun ulkoisen rahoituksen osuus on laskenut hieman nyt runsaat 700 000 euroa.

Kulttuuriperintörahas- to ja varainhankinta

Kirjaston yhteiskunta- ja yrityssuh- teiden projekti käynnistyi vuoden 2002 lopussa ja sai toimeksiantonsa päätökseen vuoden 2004 loppuun mennessä. Puiteprojektin tehtävinä ovat olleet kirjaston yhteiskunta- ja yrityssuhteiden edistäminen ja va- rainhankintatoiminnan teknisen inf- rastruktuurin luominen yhteistyössä yliopiston kanssa sekä varsinaisen- varainhankintatoiminnan käynnistä- minen. Kirjaston strategiassa varain- hankinnan kohteeksi on määritetty kulttuuriperinnön säilyttäminen ja tunnetuksi tekeminen.

Vuoden 2004 aikana projektin päätehtävinä oli toteuttaa varainhan- kintaa varten tarvittavat instrumentit eli perustaa rahasto ja ottaa varain- hankinnan tietojärjestelmä koekäyt- töön sekä tuotteistaa keskeiset tuke- misen muodot.

Kansalliskirjaston kulttuuripe- rintörahas- to perustettiin osaksi yli- opiston rahastoja 18.3.2003 ja samas- sa yhteydessä yliopisto lahjoitti ra- haston peruspääomaksi 50 000 euroa. Konsistori hyväksyi rahaston sään- nöt 19.11.2004 ja rehtori asettaa ra- hastolle hoitokunnan vuoden 2005 alussa. Hoitokunnan tehtävänä on tukea asiantuntemuksellaan rahaston sekä koko kirjaston toimintaa varain- hankinnassa.

Rahasto hankkii varoja lahjoi- tuksin ja sponsoripanoksien yritysil- tä, yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä.

Kirjaston menot, euroa

	2002	2003	2004
Menot ilman tilakustannuksia	11 656 002	13 740 616	14 094 374
Budjettimenot yhteensä	9 788 311	11 589 996	11 149 902
Henkilöstö	5 863 452	6 367 619	6 935 289
Kirjastoaineiston hankinta	877 308 ¹⁾	794 427	674 908 ¹⁾
Kansallinen elektroninen kirjasto	1 830 471 ²⁾	3 177 871 ¹⁾	2 201 586 ²⁾
Muut	1 217 080	1 250 079 ²⁾	1 338 119 ³⁾
Muut rahoitusmenot	1 867 691	2 150 620	2 944 472
Maksullinen palv.toiminta	823 205	809 922 ³⁾	1 205 783 ⁴⁾
Kansallinen elektroninen kirjasto	63 453 ³⁾	376 615 ⁴⁾	481 570 ⁵⁾
Muut rahoituslähteet	981 033	964 083	1 257 119
Tilakustannukset	3 957 100	4 092 600	4 277 400
Menot yhteensä	15 613 102	17 833 216	18 371 774

Vuosi 2002:

¹⁾ Kirjastoaineiston hankintaan sisältyy äänitteitä

²⁾ Lisenssimaksuja, sisältyy v. 2001 siirtynyt HY Elib rahaa 122 438 euroa, joka on käytetty HY lisenssimaksuihin

³⁾ OPM AMK lisenssimaksuja

Vuosi 2003:

¹⁾ Lisenssimaksuja 2 465 035 euroa

²⁾ Kohtaan "Muut" sisältyy äänitteitä 9 745 euroa

³⁾ FinELibin maksullista 48 587 euroa

⁴⁾ OPM AMK lisenssimaksuja 260 744 euroa

Vuosi 2004:

¹⁾ Lisenssimaksuja 5 803 euroa

²⁾ FinELibin lisenssimaksuja 1 995 634 euroa, ei sisällä FinELibin henkilöstökulua

³⁾ Kohtaan "Muut" sisältyy äänitteitä 16 458 euroa

⁴⁾ FinELibin maksullista 159 911 euroa

⁵⁾ OPM AMK lisenssimaksuja 389 075 euroa

Budjettimenoihin on sisällytetty edelliseltä vuodelta siirtynyt maksullisen toiminnan tulo

Tuotteistettuja tukemisen muotoja ovat nimikkorahasto-, merkkipäivä- ja testamenttilahjoitus sekä Pelasta kirja -ohjelma, jonka avulla tukija voi rahoittaa valitsemansa kulttuuri- perintökohteen konservointia ja digi- tointia. Aineistolahjoitukset ovat keskeinen osa kirjaston saamaa tukea ja niiden merkitys rinnastetaan vies- tinnässä rahalliseen tukitoimintaan.

Projektin toiminnasta on viestitty osallistamalla yliopiston julkaise- maan Helsingin yliopiston rahastot ja lahjoittajat 2003 matrikkeliin ja 26.3.2004 kirjastossa järjestettyyn yliopiston rahastojen juhlaan, jonka

yhteydessä julkistettiin myös Kansal- liskirjaston kulttuuriperintörahas- to. Kirjastoille, arkistoille ja museoille järjestettiin varainhankintaseminaari yhteistyössä BTJ Kirjastopalvelu Oy:n kanssa ja seminaarin osallistuja- määrä oli yli 40 henkilöä. Varainhan- kintakoulutus on integroitu myös osaksi kirjaston omaa henkilöstö- koulutusta.

Liitteet

Lahjoitukset

KIRJALAHJOITUKSET

- professori Heikki A. Reenpään lahjoitus, Heikki Reenpään Fennica-kirjasto
- Ilkka Paateron lahjoitus, Sigfridus Aronus Forsiuksen *Prognostica astrotheologica*. Stockholm 1621

KÄSIKIRJOITUSLAHJOITUKSET

- Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton SULASOL lahjoitus, Jean Sibeliuksen kirjeitä Heikki Klemetille

Kulttuuritoiminta

NÄYTTELYT

Kansalliskirjaston Galleria

- 17.1.2004 saakka Pyhä Birgitta ja Suomi. Birgitta 700 vuotta.
- 4.2.–31.8. Laulu liittää yli meren maan – J. L. Runeberg 200 vuotta. Kansallinen juhluvuoden näyttely. Yhteistyössä Svenska litteratursällskapetin kanssa.
- 29.9.2004–26.1.2005 Ajatuksen kulku. Suomalaiset filosofit maailmalla – maailman filosofit Suomessa. Yhteistyössä Helsingin yliopiston filosofian laitosten ja Suomen Filosofisen Yhdistyksen kanssa.

Kabvila

- 9.2. saakka Keväästä jouluuun. Martta Wendelinin kuvituksia
- 11.2.–20.3. Vapaus, tasa-arvo, rakkaus! Minna Canth 160 vuotta
- 23.3.–13.4. Vuoden 2003 kaunein kirja ja kirjavaliot. Yhteistyössä Suomen kirjataiteen komitean kanssa.
- 16.4.–27.5. Vuoden Puupäähattupalkitun Timo Aarnialan sarjakuvanäyttely. Yhteistyössä Suomen sarjakuvaseuran kanssa.
- 21.6.–28.8. Tuntematon sotilas 50 vuotta.
- 1.9.–19.10. Niin minä rakastan sanoja. Pablo Neruda 100 vuotta (1904–1973) Yhteistyössä Suomi-Chile-seura ry:n kanssa.
- 21.10.–29.11. Toivo ja Alma Kuula. Näyttely liittyi verkkoteokseen Ammi ja Toivo
www.lib.helsinki.fi/kuula

Rotunda

- 28.2. saakka Einari Marvia, musiikintutkija, säveltäjä ja musiikkikustantaja
- 10.3.–31.5. Suomalainen dekkari. Yhteistyössä Suomen dekkariseuran kanssa.

- 8.6.–4.9. Jaakko Salo 1930–2002
- 15.9.–30.11. Curzio Malaparte ja Suomi. Yhteistyössä Italian kulttuuri-instituutin kanssa.

Slaavilainen kirjasto

- 19.10.2004–28.2.2005 Suomen slavistiikan vuosikymmenet. Yhteistyössä 40 vuotta täyttävän Suomen Slavistiipiirin kanssa.

Toukokuussa 2004 kirjasto osallistui esittein, julistein ja julkaisuin Pommerin kirjaston Szczecin’issä järjestämään The European Libraries -näyttelyyn.

OPASTETUT NÄYTTELYKIERROKSET JA OPETUSPAKETIT

Gallerianäyttelyihin järjestettiin opastettuja kierroksia. Oppaina toimivat alan asiantuntijat. Opastukset mitoitettiin ja markkinoitiin erikseen koulu- ja aikuisryhmille. Filosofianäyttelyyn liittyi lukioille suunnattu opetuspaketti: näyttelyjulkaisu ja opaskierros.

KÄVIJÄKYSELY

Pyhä Birgitta ja Suomi -näyttelystä tehtiin perusteellinen kävijäkysely ja analyysi: ”Den heliga Birgitta och Finland. Besökarenkät 8.12.2003–8.1.2004”. Kyselytutkimuksen teki tutkija Eva Ahl.

KIERTONÄYTTELYT

- Laulu liittää yli meren, maan. J. L. Runeberg 200 vuotta. Erillinen kiertonäyttely. Kiertänyt 5.2. alkaen koko vuoden kouluissa, kirjastoissa, Punkaharjun Lustossa, jne.
- Suomalainen maisema. Liedon

Vanhalinnassa 30.12.2003 saakka. Syksyn 2004 Porissa, Satakunnan museon Arkki-luontotalossa.

LUENNOT, SEMINAARIT, KIRJAILIJAVIERAILUT, SYMPOSIOT

Runeberg-luentosarja

- 11.2. Prof. Teivas Oksala: Runeberg tänään.
- 18.2. Tutkija Agneta Rahikainen: Runeberg kuvien takana.
- 25.2. Fil.lis. Rainer Knapas: Runeberg-teosten kuvituksesta.
- 3.3. Prof. Matti Klinge: Kansallisorunoiija keksi isänmaan.

Filosofianäyttelyn yleisöluentosarja

- 6.10. Prof. Juha Sihvola: Sokrates, Platon, Aristoteles, Prof. Simo Knuutila: Tunteiden filosofia
- 13.10. Dos. Vesa Oittinen: Immanuel Kant, Dos. Mikko Salmela: 1900-luvun alun suomalaisia filosofeja
- 20.10. Rehtori Ilkka Niiniluoto: Filosofia ja totuus
- 3.11. Prof. Leila Haaparanta: Kieli, tietoisuus ja oleminen
- 10.11. Prof. Heta Gylling: Oikeudenmukaisuus

Malaparte-tutkijaseminaari

- Yhteistyössä Italian kulttuuri-instituutin kanssa, 19.10. Curzio Malaparte. ”Considerazioni e testimonianze”. Jonne Ahvonen, Luigi G. de Anna, Jean Pierre Frigo, Giordano Bruno Guerri, Silvia Micheli, Eero Saarenheimo.

Kirjailijavierailut

- 5.2. M. A. Numminen kertoi suh-

teestaan J. L. Runebergiin. Lopuksi Runeberg-sambaa: M. A. Numminen ja pianisti Mika Siekkinen.

- 17.2. Runoilija Risto Ahti kertoi suhteestaan Runebergiin sekä Runeberg-käännöksistään.
- 15.4. Vuoden 2004 Puupäähättö-palkittu sarjakuvapiirtäjä Timo Aarniala.
- 25.8. Kirjailija Robert Alftan: Tuntematon sotilas – syntyhistoriaa.
- 8.9. Pentti Saaritsa: Pablo Neruda kääntäjän ja runoilijan näkökulmasta.
- 26.10. Heidi Liehu: Nainen ja filosofia.
- 30.11. Torsti Lehtinen: Eksistenssifilosofia kirjailijan inspiraation lähteenä

KONSERTIT

- 14.12.2003 Joulukonsertti. Länsi-Helsingin Kamariorkestri, joht. Olli Vartiainen. Mikael Fagerholm, laulu, Kaj-Erik Gustafsson, piano. Yhteistyössä Länsi-Helsingin musiikkiopiston kanssa.
- 14.2. Ystävänpäivän konsertti. Esiintyjänä: Marjatta Airas, mezzosopraano ja Trio Opus 1: Timo Klemettinen, piano – Riitta Poutanen, viulu – Tero Airas, sello. Järj. Yhteistyössä Länsi-Helsingin musiikkiopiston kanssa.
- 14.3. Sibelius-Runeberg –konsertti. Laulajatar Ritva Auvinen ja pianotaiteilija Gustav Djupsjöbacka esittivät Sibeliuksen Runeberg-lauluja. Esitelmä: tutkija Jukka Tiilikainen kertoi J. L. Runebergista Jean Sibe-

liuksen elämän ja yksinlaulujen inspiraatiolähteenä.

- 13.5. Floran-päivän konsertti. Yhteistyössä Länsi-Helsingin musiikkiopiston kanssa.
- 27.5. Suomalaista kuorolyriikkaa. Kallion Kantaattikuoro, joht. Kati Pirttima.
- 4.11. Kantoi tuuli purtta kahta... Toivo Kuulan lauluja Alma Kuulalle. Niina Vicktoria Tamminiemi, sopraano - Kumi Komori, piano. Liittyi verkkonäyttelyyn: www.lib.helsinki.fi/kuula

Runeberg-runotuokiot

Soi sana kultainen!

- 11 runotuokiota kupolialisissa tors-
taisin klo 16. Yhteistyössä Suomen
Lausujain Liiton kanssa. Ohjelman
suunnittelu ja esittely: prof. Teivas
Oksala
- 12.2. Joutsen. Karl-Ivar Seire alkukie-
lellä, Jarmo Heikkinen ja Tiia
Louste, Svanen Saxan, Veijolan ja
Maneliuksen suomennoksina,
Norden Ahlqvistin, Mannisen ja
Oksalan suomennoksina
- 19.2. Saarijärven Paavo. Ritva Koi-
vunen: Saarijärven Paavo. Esa Saario:
Sotilaspoika ja Hurtti-ukko
- 26.2. Vänrikki Stool. Karl-Ivar Seire,
nimiruno alkukiehellä ja suomeksi.
Kullervo Ahlroth: Vänrikin markki-
namuisto, Matkamiehen näky. Eila-
Kaija Sippo: Torpan tyttö
- 4.3. Rakkauden tuokioita. Helena
Kallio alkukiehellä, Päivi Kangas
suomeksi
- 11.3. Runeberg löysi Kantelettaren.
Lars Svedberg alkukiehellä, Maija-

Liisa Ström suomeksi. Helka-Maria
Kinnunen: Risto Ahdin uusina
käännöksinä

- 18.3. Jumalainen rakastettu.
Till Frigga ja Fredrikan kirje. Eero
Enqvist alkukiehellä, Seela Sella
suomeksi
- 25.3. Pyssyn tarina ja Matin karhun
kaato / Hirvenhiihtäjät. Markku
Huhtamo ja Eero Enqvist
- 1.4. Kalastajavanhuksen kuolema ja
Kuinka vihreän aatteen elähdyttämä.
August hurmasi 'korskan Marian' /
Hanna. Inkeri Kivimäki ja Ella Ke-
ranto
- 15.4. Kuinka viholliset löysivät
ihmisen toisistaan. Jouko Keskinen:
Maaherra. Tarja-Tuulikki Tarsala:
Sven Tuuva, Kuningas
- 22.4. Runebergin myrsky / Kunin-
gas Fjalar. Lari Ylönen ja Ella Ke-
ranto
- 29.4. Rakkautta...Inkeri Kivimäki,
Malla Kuuranne ja Ritva Kosonen

Pablo Neruda –runotuokiot

Yhteistyössä Suomi-Chile -seuran
kanssa

- 6.9. Nouse syntymään. Runoilija –
yhteiskunta
- 9.9. Minä olen. Runoilija – ihminen
- 23.9. Ojenna minulle kätesi. Runoi-
lija – rakkaus
- Lausujat: Sampo Harju, Elina Har-
ve, Maarika Latva, Hanna Muilu,
Kaisa Osola, Ira Virtanen / Helsingin
yliopiston puhetieteen laitos.
Ohjelman esittely: fil.lis. Auli Leski-
nen
- 30.9. Teatteriryhmä Luna Negra:
Nerudaa alkukiehellä

- 7.10. Neruda-kirjoituskilpailun
2004 satoa

Filosofidialogit

Yhteistyössä Suomen Lausujain Liit-
ton kanssa

- 18.11. Eino Kailan ja Georg Hen-
rik von Wrightin ajatuksia. Lausu-
jina: Jarmo Heikkinen ja Tuomo
Holopainen.
- 25.11. Platonin dialogi Faidros.
Lausujina: Iiro Kajas ja Tuomo
Holopainen.

Taiteiden yö

- 26.8. Kupolialisissa Soi sana kultai-
nen – Runeberg-runomaraton. Yh-
teistyössä Suomen Lausujain Liit-
ton kanssa. Juontajina: prof. Teivas
Oksala ja Inkeri Pitkäranta. Lausu-
jina: Kullervo Ahlroth, Jarmo
Heikkinen, Veikko Honkanen,
Markku Huhtamo, Iiro Kajas, He-
lena Kallio, Päivi Kangas, Ella Ke-
ranto, Helka-Maria Kinnunen, In-
keri Kivimäki, Ritva Koivunen,
Ritva Kosonen, Malla Kuuranne,
Tiia Louste, Karl-Ivar Seire, Eila-
Kaija Sippo, Maija-Liisa Ström,
Lars Svedberg, Annikki Yrjänäi-
nen. Lauluja Runebergin runoihin:
esiintyjinä Minna-Sisko Mutanen,
mezzosopraano ja Marjo Heiska-
nen, piano. Runeberg-näyttelyn
esittelykierroksia: oppaana Anna
Perälä. Kirjaston sisäpihalla yhteis-
lauluilta kansanlaulujen, Runeber-
gin ja Topeliuksen parissa. Laulat-
tajana ja säestäjänä Ajopuut-yhtye.
Juontaja: Esko Rahikainen.

Myynti- ja esittelytapaukset

- 11.5. Kirjan ja ruusun päivä Esplanadin puistossa
- 2.–3.7. Vammalan Vanhan kirjallisuuden päivät
- 28.–31.10. Helsingin kirjamesut
- 8.–9.12. Kansalliskirjaston joulumyyjäiset

NÄYTTELY- JA KULTTUURITOIMINNAN YHTEISTYÖKUMPPANIT

Antiikkiliike Old Times, Ateneumin taidemuseo, Berliinin Suomi-Instituutti, Bibliofiilien Seura ry, Chilen suurlähetystö, Helsingin Kirjailijat ry, Helsingin yliopiston Alumnit, Helsingin yliopiston filosofian laitos, Suomen filosofinen yhdistys, Helsingin yliopiston puhutieteen laitos, Helsingin yliopiston teatteritieteen laitos: prof. Pirkko Koski, Italian kulttuuri-instituutti, Kalevala Koru Oy, Kalevala Korun Ystävät – Kalevala Koru -kerho, Kansallisarkisto, Kirkkohallitus, Kuula-verkkoteos -työryhmä: Sari Koskinen, Outi Mansikkamäki, Johannes Raumonen, Niina Tamminiemi, Länsi-Helsingin musiikkiopisto, Minna Canthin seura, Museovirasto, Museoviraston rakennusosasto, Rehtori Ilkka Niiniluoto: filosofianäyttely ja -kirja, Runebergin Kukka, Runeberg-juhluvuoden työvaliokunta, Satakunnan Museo, Sibelius-Akatemia: rehtori Gustav Djupsjöbacka, Sinebrychoffin taidemuseo, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen dekkariseura, Suomen Filosofinen Yhdistys, Suomen kirjataiteen komitea, Suomen Lausujain Liitto, Suomen Sarjakuvaseura, Suo-

men Slavistipiiri, Suomi-Chile -Seura ry, Svenska litteratursällskapet i Finland, Tieteellisten seurojen valtuuskunta, Toivo Kuula –seura, Toivo Kuulan perikunta, Unicafe, Unkarin kansalliskirjasto, Viestintätoimisto Bränn&Bränn, Viron kansalliskirjasto, Vivat Academia, yhteistyö tutkijoiden kanssa, mm.: Eva Ahl, Jaakko Frösén, Harry Halén, Erja Salmenkivi, Ilkka Taitto, Anja-Inkeri Lehtinen, Jonne Ahvonen, Tuija Laine, Vesa Oittinen, Mikko Salmela, Risto Vilkkonen.

Julkaisut

LEHDET

- Helsingin yliopiston kirjaston tiedotuslehti. 2004: 1–6. Toim. Esko Rahikainen.
- Helsinki University Library Bulletin 2004. Toim. Esko Rahikainen, Marjut Hjelt.
- Kansalliskirjasto tiedottaa. Sähköinen julkaisu. 1–4. Toim. Marjut Hjelt. www.lib.helsinki.fi/ajankoh-taista/ekktiedottaa/
- Tietolinja. Sähköinen julkaisu. 1–2. www.lib.helsinki.fi/tietolinja/ Toim. Laila Heinemann
- Kirjaston viikko. Viikoittain ilmestyvä sähköinen henkilöstölehti. Toim. Kaija Korppi, Aija Rantanen.

MUUT JULKAISUT

- Vuosikertomus.
- Ajatuksen kulku. Suomalaiset filosofit maailmalla – maailman filosofit Suomessa. Toim. Inkeri Pitkäranta.
- Muistiin painettua. Kulttuuriaarteita

Kansalliskirjastosta. Toim. Leena Pärssinen ja Esko Rahikainen.

- Verkkoteos Toivo ja Alma Kuulasta, www.lib.helsinki.fi/kuula Teoksen on suunnitellut ja toteuttanut työryhmä: Sari Koskinen, Outi Mansikkamäki, Johannes Raumonen ja Niina Tamminiemi.

ESITTEET

- Kulttuurikalenteri. Kevät ja syksy 2004 Kansalliskirjastossa
- uuden visuaalisen ilmeen mukaiset esitteet:
 - Yleisesite, suomi, ruotsi, englantia
 - Kansallisen elektronisen kirjaston strategia 2004–2006, suomi, ruotsi, englantia
 - Käsikirjoituskokoelmat, suomi, englantia
 - Vapaakappaleiden luovuttaminen, suomi
 - ISSN-esite, suomi
 - Tutkimustoimintaesite, suomi
 - Pelasta kirja -esite, suomi
 - Kansallinen lehtipankki, suomi
 - Yhteystietoliuskat, suomi, ruotsi, englantia, saksa, ranska, venäjä
 - Lainaaminen Helsingin yliopiston kirjastosta, suomi

Vierailut kirjastossa

- Johtaja Sakari Karjalainen ja ylitar kastaja Anne Luoto-Halvari opetusministeriöstä Mikkelissä 27.2.
- Tshekin pääministerin puoliso, rouva Spidlova seurueineen, mukana Suomen pääministerin puoliso, rouva Vanhanen 30.3.

- Venäjän Suomen suurlähettiläs Vladimir Grinin 3.3.
- Chartarum amici/vanhojen karttojen ystävät tutustui Nordenskiöldin kokoelmaan 40-vuotistoimintansa kunniaksi 12.3.
- Venäjän kansalliskirjaston kokoelmanjohtaja Aleksandr Sapozhnikov 22.3.
- Merisotakoulun kadettien opettajat 14.4.
- Sorbonnen yliopiston kirjaston johtaja, Venäjän kielen professori Nora Buhks 23.4.
- Latvian puolustusvoimain komentajan puoliso seurueineen, mukana Puolustusvoimain komentajan amiraali Kaskealan puoliso 29.4.
- Helsingin Sanomien päätoimittaja Janne Virkkunen ja kulttuuritoimituksen toimittajia 6.5.
- EROMM-järjestön edustajat eri puolilta Eurooppaa Mikkelissä 10.–11.6.
- Kansallisteatterin näyttelijät pääjohtaja Maria-Liisa Nevalan johdolla 16.8.
- Kirgisian opetusministeri Kidibaev Mustafa Musaevich seurueineen 23.8.
- Etelä-Korean kansalliskirjaston 28 kirjastonhoitajaa 9.9.
- Virolaisten muistiorganisaatioiden edustajia Viron historiallisen arkiston johtajan Indrek Kuuben johdolla Mikkelissä 21.9.
- Georgian kirjastoseuran puheenjohtaja Irakli Garibashvili 16.9.

Osallistuminen kansainvälisten järjestöjen ja yhteistyöelinten toimintaan

- LIBER, Euroopan tieteellisten kirjastojen liitto
- IFLA, kirjastojen maailmanjärjestö, osallistuminen useaan jaostoon
- CENL, Euroopan kansalliskirjastojen yhteistyöelin
- CDNL Maailman kansalliskirjastojohtajien yhteistyöelin
- NORON, pohjoismaisten valtion- ja kansalliskirjastojen johtajat
- NORDINFO, pohjoismaisen ministerineuvoston alainen tieteellisen informoinnin koordinoiva elin, hallituksen jäsen
- Cobra +, Euroopan kansalliskirjastojen projektiyhteistyön koordinaatielin
- Bibliotheca Baltica, Itämeren maiden kirjastojen yhteistyöelin
- ISO, kansainvälinen standardointijärjestö
- ELAG, European Library Automation Group
- Kirjojen kansainvälinen standardinumerointi (ISBN) – järjestelmä
- Kausijulkaisujen kansainvälinen standardinumerointi (ISSN) – verkosto
- IAML kansainvälinen musiikkikirjastojen liitto
- IASA äänitarkistojen kansainvälinen järjestö
- Dublin Core Advisor Board, Dublin Core –standardin kehittäjäryhmä
- Dublin Core Board of Trustees, Dublin Core –formaatin johtoryhmä
- CERL, Consortium of European

Research Libraries

- Endeavor Users Group, hallituksen jäsen
- European Endeavor Users Group, puheenjohtaja
- European Endeavor Users Group, osallistuminen työryhmiin
- National Libraries Endeavor Advisory Board, jäsen
- ISSN Governing Board, johtoryhmä
- ISSN, Meeting of Directors of ISSN Centres
- ISBN-standardin uudistamistöryhmä
- NISO, Us National Information Standards Organisation
- European ICOLC ohjelmatoimikunta
- EROMM, European Register of Microform Masters
- IIPC, International Internet Preservation Consortium
- National Information Standards Organisation: Metasearch Initiative

Osallistuminen kansallisten organisaatioiden ja yhteistyöelinten toimintaan

- Helsingin yliopisto, atk-neuvottelukunta
- Helsingin yliopisto, julkaisuneuvottelukunta
- Helsingin yliopisto, tietohallintostrategiaryhmä
- Helsingin yliopisto, elektronisen aineiston säilyttämisen organisoitutyöryhmä
- Helsingin yliopisto, kirjastolaitok-

- sen työryhmiä
- Helsingin yliopisto, keskusvaalilautakunta
 - Helsingin yliopisto, kirjasto- ja tietopalvelutoimikunta
 - Helsingin yliopiston kirjastojen tiedottajat
 - Helsingin yliopiston kollegio
 - Yliopistokirjastojen neuvottelukunta
 - Yliopistokirjastojen neuvosto
 - OPMn Joukkoviestinnän arkistointiprojektin ohjausryhmä
 - OPMn kansalliskirjastotyöryhmän jäsen 2002. Seurantatyöryhmän jäsen 2003–2005.
 - OPMn koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskunta-asioiden neuvottelukunnan jäsen 2004–2006
 - OPM – Haagin vuoden 1954 yleis-sopimuksen koordinoitiryhmä
 - Kulttuuriomaisuuden suojelua aseellisessa selkkauksessa koskevan Haagin sopimuksen seuranta- ja ohjausryhmä
 - Kirjastoalan tekijänoikeustyöryhmä
 - Varastokirjaston johtokunta
 - Kamut 2, kirjastojen, arkistojen ja museoiden tietovarantojen yhteiskäyttö
 - KATVE-ryhmä, kansalliskirjaston tietopalvelualan verkkostandardityöryhmä
 - Linnea2-konsortion ohjausryhmä ja työryhmät
 - FinELib-ohjaus- ja konsortio-ryhmä
 - Suomen tieteellisen kirjastoseuran työryhmät (laatu, tekijänoikeudet)
 - Tietokarttahankkeen johtoryhmä
 - HAKA-projekti (hakemistot käyt-täjähallinnossa)
 - Tiedonhallinnon oppimateriaali-hanke
 - Kansallinen tilastotyöryhmä
 - Kansallinen lehtipankki -tiedotus-ryhmä
 - Tietohuoltokomitea
 - FinnOA-ryhmä
 - Suomen musiikkikirjastoyhdistys
 - OPM:n Suomen Venäjä -tietopalvelun suunnitteluprojekti
 - OPM:n sukukansojen tukiohjelman kirjastoysteistyö
 - Yksityisarkistojen työryhmä
 - eKAM – elektroniset kirjastot, arkistot, museot
 - Kirjastojen digitointiohjelma
 - Mikkelin yliopistokeskukset, johtoryhmä ja työryhmät
 - Mikkelin seudun aluekeskusohjelma, Osaamisen johtoryhmä
 - Helsingin yliopiston kirjasto – Varastokirjasto -hankkeen ohjausryhmä
 - Eletra ja Peri+ -palvelut: johtoryhmä ja työvaliokunta
 - Yksityisarkistojen työryhmä (YKRI)

Kirjastoalan seminaarit ja tapahtumat

- FinELibin asiantuntijaseminaari 25.2.
- Tiedon tuotannon ja käytön muuttuva maailma 19.3.
- Varainhankintaseminaari 31.3.
- Kirjastoverkkoseminaari 12.5.
- FinELib-päivä 26.5.
- EROMM-kokous Mikkelin ja Hel-

sinki 10.–11.6., kirjasto puheenjohtajana

- Verkko auki? – kirjastojen, arkistojen ja museoiden digitointiseminaari 16.–17.11. Kansallismuseossa, yhteistyössä Suomen museoliiton, Kansallisarkiston ja Museoviraston kanssa
- Teemapäivä e-aineiston luetteloinnista 8.12.

Yhteistyöprojektit

Elektroniset aineistot ja niiden tiedonvälitys

- Elektra pro – Elektroninen julkaiseminen ja sen tekijänoikeuksiin liittyvien käytäntöjen kehittäminen
- FinELib – käyttöliittymähanke
- SVUC - Scandinavian Virtual Union Catalogue, kehittää periaatteet pohjoismaisten yhteisluetteloiden yhdistämiseen virtuaaliseksi yhteisluetteloksi.
- Nordic Web – Archive – pohjoismaisten kansalliskirjastojen hanke, joka kehittää kansallisten web-arkistojen käyttöohjelmistoa
- EU:n IST-ohjelma (New Information Society Technologies). HYK toimii EU-Kultivate -hankkeen kansallisena tukipisteenä.
- TEL-projekti – Euroopan kansalliskirjastojen The European Library -hanke
- ONE Association – hanke bibliografisten tietojen yhteiskäytön edellytysten luomiseksi
- Sisältötuotannon vahvistaminen kirjallisen kulttuuriperinnön alalla –

- OPMn rahoittama hanke, joka tähtää Historiallisen sanomalehtikirjaston 1860–1890 täydentämiseen sekä tieteellisten aikakauslehtien kirjaston (Peri+-hanke) verkkokäyttöön
- MINERVA (Ministerial Network for Valorising Activities in Digitisation) – EU-Information Society Technologies -ohjelmaan kuuluva hanke, jonka päätavoitteena on tehdä kulttuuri- ja tieteellinen perintö helpommin saavutettavaksi, hyödyntää digitaalisen sisällön koulutuspotentiaalia ja parantaa digitaalisen sisältötuotannon edellytyksiä
 - MIKADO – painetun kulttuuriperinnön digitointipalvelu, Itä-Suomen EU tavoite 1 -ohjelman hanke, joka tähtää mikrokuvaus- ja konservointilaitoksen digitointitoiminnan vahvistamiseen investoinneilla sekä tietojärjestelmien kehittämisellä
 - Digitointihankkeiden benchmarking-työkalu – Opetusministeriön

rahoittama kulttuuriperinnön digitointihankkeiden benchmarking-sovellus

Tutkimustoiminta ja kulttuuriperintö

- Jean Sibeliuksen teosten kriittinen laitos, 45 osaa
- Lyyra – suomalaisten säveltäjien sävellyskäsikirjoitusten ja yksityisarkistojen kartoitus ja keruu sekä tietokannan ylläpito
- Selja Kuntun pro gradu -tutkielma (2004): Ammattikorkeakouluopiskelijoiden Kansallisen elektronisen kirjaston, FinELibin, käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät
- Saija Lukkarilan pro gradu -tutkielma (käynnistynyt): Nelli-portaalin käyttöliittymän käytettävyys käyttäjän ja asiantuntijan näkökulmasta
- Katarina Holmin pro gradu -tutkielma (käynnistynyt): Nationella bibliotekskonsortier som samarbetsform. En undersökning av det nationella elektroniska bibliote-

kets, FinELibs, förmåga att tillgodose beståndsrelaterade behov vid tre vetenskapliga bibliotek.

- FinELib-käyttäjäkyselyn päivitys yhteistyössä Tampereen tietotutkimuksen laitoksen kanssa. Uudistettu kyselypohja tarjoaa tutkimuksellisesti kiinnostavaa tietoa laitoksen tutkijoille. Tutkimus valmistuu vuonna 2005
- Bibliometriikkatutkimus yhteistyössä Oulun yliopiston tietotutkimuksen laitoksen kanssa. Työn ohjaaja Terttu Kortelainen
- Jyrki Pappilan pro gradu -tutkielma: Humanistien käyttämän tutkimuskirjallisuuden saatavuus Helsingin yliopiston kirjastossa.
- Tutkimusyhteistyösopimus Helsingin yliopiston Historian laitoksen kanssa, projektinjohtaja prof. Tuomas Heikkilä. Tutkimuskohteina kirjaston pergamenttikirjekokoelma sekä A. E. Nordenskiöldin kokoelman La Sphera -käsikirjoitusteokset.

Kirjaston hallintoelimet

KIRJASTON JOHTOKUNTA

31.7. 2004 asti

Professori Seppo Hentilä,
puheenjohtaja

FM Anton Eskola

Professori Mariam Ginman

Ylikirjastonhoitaja Mirja Iivonen

Opetusneuvos Annu Jylhä-Pyykönen

Professori Maarit Kaimio

Kirjastosihtööri Tarja Mäkinen

Kulttuuritoimenjohtaja Keijo Perälä

Professori Reijo Työrinoja

Rehtori Pertti Vuorela

1.8.2004 lukien

Professori Hannu Niemi,
puheenjohtaja

FM Anton Eskola

Ylikirjastonhoitaja Mirja Iivonen

Johtaja Sakari Karjalainen

Professori Markku Löytönen

Osastonjohtaja Outi Melén

Kirjastosihtööri Tarja Mäkinen

Professori Aili Nenola

Opetusneuvos Hannu Sirén

Ylikirjastonhoitaja Hellevi Yrjölä

FINELIB -OHJAUSRYHMÄ

Rehtori Matti Uusitupa, puheenjohtaja

Kirjastonjohtaja Maija Berndtson

Tietopalvelujohtaja Sirkku Blinnikka

Professori Bo-Christer Björk

Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm

Koulutuspoliittinen sihteeri Aleks

Henttonen

Opetusneuvos Hannele Hermunen

Korkeakouluneuvos Seppo Kiiskinen

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Rehtori Timo Luopajarvi

Informaatikko Maija Miettinen

Vararehtori Hannele Niemi

Teollisuusneuvos Paula Nyberg

Ylikirjastonhoitaja Hellevi Yrjölä

Kulttuuriasianneuvos Anneli Äyräs

KANSALLISEN LUETTELOINNIN

OHJAUSRYHMÄ

Tuotantopäällikkö Tuula Haapamäki,
puheenjohtaja

Pääsuunnittelija Arne Hedman

Kirjastonhoitaja Esa Hämäläinen

Tietopalvelusihteeri Birgitta Kurvinen

Informaatikko Yrjö Lindegren

Kirjastonhoitaja Eeva Murtomaa

Kirjastonhoitaja Eila Vainikka

SLAABILAISEN KIRJASTON

NEUVOTTELUKUNTA

Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm,
puheenjohtaja

Kirjastonhoitaja Maire Aho

Professori Natalia Baschmakoff

Professori Tapani Harviainen

Johtaja Markku Kivinen

Professori Ulla-Maija Kulonen

Johtaja Seppo Lallukka

Professori Arto Mustajoki

Kokoelmapäällikkö Sinimarja Ojonen

Professori Riitta Pyykkö

Professori Arja Rosenholm

Professori Timo Vihavainen

Professori Seppo Zetterberg

AMERIKA-KIRJASTON

NEUVOTTELUKUNTA

Ylikirjastonhoitaja Kai Ekholm,
puheenjohtaja

Lehtori Erkki Berndtson

Lehdistö- ja kulttuuriasianneuvos

Victoria Middleton

1. lähetystosihteeri Helene Kessler

Kirjastonjohtaja Liisa Kujanpää